

OPETUSTARJONTA

Käytössä 2022-2023
OPS 2021

23.5.2022

1	ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS, SUOMI ÄIDINKIELENÄ	1
2	TEATTERI-ILMAISU	12
3	TOINEN KOTIMAINEN KIELI, RUOTSI, B1-OPPIMÄÄRÄ	14
4	VIERAS KIELI, ENGLANTI, A-OPPIMÄÄRÄ	18
5	VIERAS KIELI, SAKSA, B2-OPPIMÄÄRÄ	19
6	VIERAS KIELI, SAKSA, B3-OPPIMÄÄRÄ	21
7	VIERAS KIELI, RANSKA, B2-OPPIMÄÄRÄ	23
8	VIERAS KIELI, RANSKA, B3-OPPIMÄÄRÄ	25
9	VIERAS KIELI, VENÄJÄ, B2-OPPIMÄÄRÄ	27
10	VIERAS KIELI, VENÄJÄ, B3-OPPIMÄÄRÄ	28
11	VIERAS KIELI, ESPANJA, B3-OPPIMÄÄRÄ	29
12	KANSAINVÄLISYYSKURSSI	33
13	MATEMATIIKKA	34
	MATEMATIIKKA, PITKÄ OPPIMÄÄRÄ	35
	MATEMATIIKKA, LYHYT OPPIMÄÄRÄ	41
14	BIOLOGIA	45
15	MAANTIEDE	51
16	FYSIIKKA	55
17	KEMIA	60
18	HISTORIA	64
19	YHTEISKUNTAOPPI	71
20	USKONTO, EVANKELIS-LUTERILAINEN USKONTO	76
21	USKONTO, ORTODOKSINEN USKONTO	81
22	ELÄMÄNKATSOMUSTIETO	81
23	FILOSOFIA	86
24	PSYKOLOGIA	89
25	TERVEYSTIETO	95
26	LIIKUNTA	97
27	LIIKUNTAVALMENNUKSEN JA HYVINVOINTI	100
28	MUSIIKKI	101
29	KUVATAIDE	103
30	KOTITALOUS	109
31	TEKSTIILITYÖ	111
32	TEKNINEN TYÖ	112
33	OPINTO-OHJAUS	112
34	ILMAILU	114
35	TEMAATTISET OPINNOT	115
36	PROJEKTIKURSSI	116
37	KORKEAKOULUOPINNOT	116

1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI)

1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1)

PAKOLLISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (ÄI1)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

KESKEISET SISÄLLÖT

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi
- Ei itsenäistä suoritusta

OPINTOJAKSO Kieli- ja tekstitietoisuus & Vuorovaikutus 1 (ÄI2&ÄI3)

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2)

TAVOITTEET

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.

KESKEISET SISÄLLÖT

- erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä
- monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsite, tekstilajin käsite
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet

Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi
- Ei itsenäistä suoritusta

OPINTOJAKSO Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja
- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä
- kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi
- Ei itsenäistä suoritusta

OPINTOJAKSO Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta
- perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.

KESKEISET SISÄLLÖT

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi
- Ei itsenäistä suoritusta

OPINTOJAKSO Kirjoittaminen 1 (1 op) & Vuorovaikutus 2 (1 op) (ÄI6&ÄI7)

Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin
- syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

KESKEISET SISÄLLÖT

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi
- Ei itsenäistä suoritusta

OPINTOJAKSO Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.

KESKEISET SISÄLLÖT

- Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta
- kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi
- Ei itsenäistä suoritusta

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- monipuolistaa erityisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan
- kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta
- syventää kykyään analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista.

KESKEISET SISÄLLÖT

- opiskelussa ja työelämässä tarvittavat vuorovaikutustaidot, esimerkiksi kokouksiin, neuvotteluihin ja työhaastatteluihin liittyvät vuorovaikutustaidot
- oman idean tai näkemyksen vakuuttava esittäminen, argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointia sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä
- dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka
- mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi
- Ei itsenäistä suoritusta

OPINTOJAKSO Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kirjallista ilmaisukykyään ja taitoaan tuottaa asiatyylinen, laajahkoja tekstiaineistoja hyödyntäen
- kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiään.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kantaa ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelu ja tuottaminen
- tiedonhallinnan taidot, lähteiden arviointi, lähdekritiikki, tekijänoikeudet
- kirjoittamisen eri vaiheiden ja ajankäytön hallinnan harjoittelu
- aiheen rajaaminen, näkökulman ja aineistojen valinta, aineistojen käyttötavat tekstissä
- tekstin muokkaaminen ja viimeistely, tekstin omaäänisyys, kielen- ja tekstinhuoltoa

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi
- Ei itsenäistä suoritusta

OPINTOJAKSO Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan
- osaa analysoida, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä
- ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinassa
- osaa esittää ja perustella tulkintansa teksteistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.

KESKEISET SISÄLLÖT

monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien analyysi ja tulkinan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö

- erilaisia tapoja tulkita tekstejä
- tekstin sijoittaminen tilanne- ja kulttuurikontekstiinsa
- monimuotoisten tekstien tavat rakentaa merkityksiä, esimerkiksi ilmaisutavat ja -muodot sekä rakenteet

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi
- Ei itsenäistä suoritusta

PAIKALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Luova kirjoittaminen, 2 op (ÄI12L)

TAVOITTEET

- Omien vahvuuksien löytäminen kirjoittajana.
- Oman persoonallisen kirjoitustyylin ja -taidon kehittyminen ja monipuolistuminen.
- Erilaisten kielellisten tehokeinojen käyttämiseen harjaantuminen.
- Erilaisten fiktiivisten tekstien kirjoittaminen.
- Paremmaksi fiktiivisten tekstien tulkitsijaksi ja erittelijäksi harjaantuminen oman kirjoittamisen kautta.
- Oman luovuuden toteuttaminen kirjoittajana ja kirjoittamisen ilon löytäminen.

KESKEISET SISÄLLÖT

- Tehdään erilaisia, monipuolisia luovan kirjoittamisen harjoituksia yksin ja yhdessä muiden kanssa.
- Kirjoitetaan esimerkiksi novelli, runoja ja laaditaan teksteistä yhteinen kooste.
- Annetaan ja saadaan palautetta omista teksteistä.

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H= hylätty).
- Suoritetaan toisella vuosikurssilla.
- Ei itsenäistä suoritusta

OPINTOJAKSO Kirjallisuutta monipuolisesti, 2 op (ÄI13L)

TAVOITTEET

- Taito analysoida ja tulkita kirjallisuutta vankentuu.
- Kirjoitus- ja ajattelutaito kehittyvät monipuolisen lukemisen kautta.
- Opiskelija voi hyödyntää omaa lukemisharrastustaan ja hänen yleissivistyksensä ja kirjallisuudentuntemuksensa lisääntyvät.
- Opiskelija lukee sovitut teokset (10) , joiden pohjalta keskustellaan ja laaditaan kirjallisia esityksiä.

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H= hylätty).
- Opintojakson voi suorittaa missä vaiheessa lukio-opintoja tahansa.
- Itsenäisesti suoritettava.

1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6)

PAKOLLISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- oppii havainnoimaan kielen rakenteiden ja ilmausten käyttöä erilaisissa teksteissä ja hyödyntämään sitä omassa kirjoittamisessaan
- oppii käyttämään erilaisia tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää kirjoitusprosessin eri vaiheisiin liittyviä taitojaan.

KESKEISET SISÄLLÖT

- pitkien tekstien lukeminen, mahdollisesti myös muilla opiskelijan osaamilla kielillä: tekstin tavoitteen ja sisällön ymmärtäminen
- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- luettavien tekstien ymmärtämisessä tarvittavat strategiat, abstraktin kielen taito, sana-, fraasi- ja käsitevaranto
- kielen- ja tekstinhuoltoa
- erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- numeroarviointi
- ei itsenäistä suoritusta

OPINTOJAKSO Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op) & Vuorovaikutus 1 (1 op) (S22&S23)

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan
- ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle
- oppii hyödyntämään erilaisia kielenkäyttötilanteita ja -ympäristöjä kielitaitonsa kehittämisessä sekä käyttämään koko kielivarantoaan oppimisessa
- oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan.

Vuorovaikutus, 1 op (S23)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana
 - lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
 - oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta
 - oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä.
- Vuorovaikutuksen kielelliset keinot
- tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita: esimerkiksi yhteisten projektien suunnitelmat, muistiinpanot monimediaisista teksteistä
 - verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä
 - ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- numeroarviointi
- ei itsenäistä suoritusta

OPINTOJAKSO Kirjallisuus 1, 2 op (S24)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä
- kehittää ymmärrystään kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä ja ilmaisukeinoista
- kiinnostuu ja oppii nauttimaan kirjallisuudesta
- oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti
- kehittää kielellisten rakenteiden ja sanaston hallintaa lukemalla suomenkielisiä kaunokirjallisuutta.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- eläytyvää ja analyttistä kirjoittamista ja keskustelua kirjallisuuden pohjalta
- kielen kuvallisuus ja kulttuurisidonnaisuus, monitulkintaisuus ja kielellä leikittely
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä
- kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja itsenäisesti tai yhdessä luettuna

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- numeroarviointi
- ei itsenäistä suoritusta

OPINTOJAKSO Tekstien tulkinta 1 , 2 op (S25)**TAVOITTEET**

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- oppii tarkastelemaan erilaisissa teksteissä käytettäviä vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoja
- osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana
- oppii perustelemaan omia mielipiteitään yhä monipuolisemmin kirjoittajana ja puhujana.

KESKEISET SISÄLLÖT

- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot, argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot
- perustelemisen harjoittelu suullisesti ja kirjallisesti, lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- argumentoivan kielenkäytön sanastoon ja rakenteisiin perehtyminen: geneeriset ilmaukset, modaalisuuden ja affektisuuden ilmaisukeinot
- kielellisten keinojen valinta, tekstilaji ja tyyli
- yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- numeroarviointi
- ei itsenäistä suoritusta

OPINTOJAKSO Kirjoittaminen 1 (1 op) & Vuorovaikutus 2 (1 op) (S26&S27)**Kirjoittaminen 1, 1 op (S26)****TAVOITTEET**

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä
- oppii kirjoittamaan tekstejä myös yhdessä muiden kanssa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kirjoittaminen prosessina: aiheen ja aineiston valinta ja ideointi, aiheen rajaaminen ja näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien jakaminen ja vertaisarvioinnin taidot
- sidosteisuus tekstin eri tasoilla, esimerkiksi tekstin kokonaisrakenne, kappaleet, virke, sanajärjestys

- asiatyylille ominaisten kielellisten rakenteiden hallinta, esimerkiksi infiniittiset rakenteet, yhdyslauseet, viittaussuhteet

Vuorovaikutus 2, 1 op (S27)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kuullun ymmärtämisen, kuuntelemisen, vuorovaikutuksen sekä suullisen viestinnän strategioita ja taitoja
- lisää viestintärohkeuttaan ja kehittää esiintymistaitojaan niin, että pystyy hyödyntämään omia vahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa
- hahmottaa puheen toimintana, jossa jokainen vuoro sekä tulkitsee että rakentaa tilannetta
- oppii tarkastelemaan kielen merkitystä ja vaihtelua vuorovaikutustilanteissa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kuullunymmärtämis- ja kuuntelustrategiat ja -taidot, vuorovaikutustilanteiden havainnoiminen
- yksilön kielellinen repertuaari, kielenkäyttötilanteiden ja kielen vaihtelu sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa
- esiintymistaidot: puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- numeroarviointi
- ei itsenäistä suoritusta

OPINTOJAKSO Kirjallisuus 2, 2 op (S28)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää kaunokirjallisuuden tuntemustaan
- kehittää kykyään tarkastella kirjallisuutta sen kulttuurisessa ja historiallisessa
- syntykontekstissa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- Suomen kirjallisuuden vaiheet osana maailmankirjallisuutta
- eri aikakausien kaunokirjallisuutta ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman näkökulmasta
- kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- merkittävä tai ajankohtainen kaunokirjallinen kokonaisteos

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- numeroarviointi
- ei itsenäistä suoritusta

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Vuorovaikutus 3, 2 op (S29)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää vuorovaikutustaitojaan ja oppii arvioimaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutusosaamisen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa, työelämässä ja yhteiskunnassa
- kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta
- syventää kykyään tarkastella ja analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista
- syventää ymmärrystään kielen tilanteisesta vaihtelusta.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojen sekä puhumisen ja esiintymisen taitojen monipuolistaminen, kielen rekisterit ja tilanteen edellyttämä kielenkäyttö
- vuorovaikutuksen ja vuorovaikutusosaamisen merkitys jatko-opinnoissa, työelämässä ja yhteiskunnassa, esimerkiksi erilaisissa järjestöissä sekä muissa muodollisissa ja epämuodollisissa yhteisöissä toimiminen
- dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä
- vuorovaikutuksen kulttuuristen piirteiden ja erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointi
- mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- numeroarviointi
- ei itsenäistä suoritusta

OPINTOJAKSO Kirjoittaminen 2, 2 op (S210)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää edelleen taitoaan ilmaista ja perustella ajatuksiaan kirjoittamalla hyödyntäen muita tekstejä
- kehittää omaäänistä kirjoittamista
- kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiä
- syventää kirjoitetun kielen rakenteiden ja konventioiden tuntemusta
- osaa valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon.

KESKEISET SISÄLLÖT

- aineistopohjaisten laajojen tekstien tuottaminen ja lähteiden arviointi
- omaäänisten tekstien tuottaminen
- tekstin- ja kielenhuollon käytänteiden soveltaminen tekstien muokkaamisessa

- luettaville ja kirjoitettaville teksteille tyypillisten kielen rakenteiden, sanaston, fraasien ja käsitteiden käyttöön harjaantuminen
- ajankohtainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- numeroarviointi
- ei itsenäistä suoritusta

OPINTOJAKSO Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan
- osaa tulkita erilaisia monimuotoisia tekstejä
- ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien tulkinta
- analyysin ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö
- runokokoelma tai näytelmäteksti

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- numeroarviointi
- ei itsenäistä suoritusta

2. TEATTERI-ILMAISU

PAIKALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Teatteri-ilmaisun perusteet, 2 op (TEAT1L)

Opiskelija perehtyy ilmaisutaidon perusteisiin. Jakso soveltuu hyvin myös esiintymistä jännittäville.

TAVOITTEET

- opiskelija tutustuu ilmaisutaidon perusharjoituksiin ja saa itseluottamusta vuorovaikutustilanteissa
- esiintymispelko vähenee
- yhteistyötaidot kehittyvät

SISÄLTÖ

- tutustutaan ilmaisutaidon perusteisiin erilaisten lämmittely-, aisti-, äänenkäyttö-, keskittymis- ja improvisaatioharjoittein

SUORITUS

- suoritusajankohta vapaa
- ei itsenäistä suoritusta

- opintojakso on mahdollista korvata osallistumalla jonkin teatterin produktion
- suorituserkinnän edellytyksenä on, että opiskelija harjoituskauden jälkeen näyttölee produktion harjoituskauden ajan

ARVIOINTI

- suoritettu = S tai hylätty = H

OPINTOJAKSO Teatteri-ilmaisun jatko-opinnot, 2 op (TEAT2L)

Vankentaa ja syventää teatteri-ilmaisun perusteet -opintojaksolla harjoiteltuja ilmaisutaitoja.

TAVOITTEET

- draamallisen ilmaisun ymmärtäminen ja ilmaisutaitojen kehittyminen

SISÄLTÖ

- paneudutaan näyttelijäntyöhön, roolihahmon luomiseen, lavastukseen, äänitehosteiden ja vaatetuksen luomiseen
- näyttelijäntyön perustaksi tehdään keskittymis-, aisti-, ja kontaktiharjoituksia sekä harjoitellaan liikeilmaisua, äänenkäyttöä ja improvisaatiota
- ryhmän kiinnostuksen mukaan pienen esityksen valmistaminen

SUORITUS

- ei itsenäistä suoritusta

ARVIOINTI

- suoritettu = S tai hylätty = H

OPINTOJAKSO Teatteri-ilmaisun syventävät opinnot, 2 op (TEAT3L)

Syventää opiskelijan ilmaisutaitoja.

TAVOITTEET

- vankentaa teatteri-ilmaisun taitoja
- kehittää draamallista ajattelua

SISÄLTÖ

- tehdään dramatisointiharjoituksia
- käydään läpi esityksen valmistamista
- tutustutaan soveltavaan ja osallistavaan draamaan, esimerkiksi foorumiteatteri tai prosessidraamaan

SUORITUS

- edellyttää, että perusteet tai jatko-opinnot on suoritettu
- ei itsenäistä suoritusta

ARVIOINTI

- suoritettu = S tai hylätty = H

OPINTOJAKSO Teatteri-ilmaisun diplomi, 2 op (TELD8)

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan teatterissa. Teatterin lukiodiplomin tavoitteena on vahvistaa draamallisia ja teatteri-ilmaisullisia taitoja sekä kartuttaa vuorovaikutuksen ja itsearviointin taitoja. Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat opiskelijan itse määrittelemä työn aihe joltakin teatterin alalta, siihen liittyvä esitys ja työskentely- ja arviointiprosessi. Teatterin lukiodiplomi on esityksen ja portfolion muodostama kokonaisuus.

TYÖTAPA

- opiskelija valmistaa yksin tai ryhmässä korkeintaan 30 minuuttia kestävä esityksen
- esityksen valmistaminen etenee Opetushallituksen suosittamien ohjeiden mukaan
- opettaja toimii työprosessin käynnistäjänä ja ohjaajana, vastuu työn etenemisestä on opiskelijalla

SUORITUS

- kolmen teatteri-ilmaisun jakson jälkeen

ARVIOINTI

- numeroarviointi 1 - 5

3. TOINEN KOTIMAINEN KIELI, RUOTSI, B1-OPPIMÄÄRÄ

PAKOLLISET OPINNOT

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan
- rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaensuullista viestintää
- kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja
- syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista
- pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.

KESKEISET SISÄLLÖT

- opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen
- kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet
- omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen
- kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi
- kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.

Keskeiset sisällöt

- ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö
- yksilön ja yhteisön hyvinvointi
- ääntämisen harjaannuttaminen

Opintojakson arviointi

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä
- tuntee ruotsinkielisiä medioita
- osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa
- pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.

Keskeiset sisällöt

- suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt
- ruotsinkieliset mediat
- opiskelijoita kiinnostavat ajankohtaiset aiheet ruotsiksi

Paikallinen lisäys

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Ympäristömme, 2 op (RUB14)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia
- harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu
- pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin moduulin aihepiiristä.

KESKEISET SISÄLLÖT**Ympäristömme**

- kulttuurinen moninaisuus
- erilaiset elinympäristöt
- ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta

Paikallinen lisäys

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15)**TAVOITTEET**

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen
- pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.

Keskeiset sisällöt**Opiskelu- ja työelämä**

- opiskelu, ammatit ja työelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta
- tulevaisuuden suunnitelmat
- vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään
- itsenäistyvän nuoren elämänhallinta
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- erilaisten hakemusten laatiminen

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT**OPINTOJAKSO Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16)****TAVOITTEET**

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vankentaa puhumisen sujuvuutta
- tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen
- tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa tästä palautetta.

Keskeiset sisällöt**Viesti ja vaikuta puhuen**

- vuorovaikutustilanteet, dialogin rakentaminen
- puhumisen eri piirteet
- aitojen ruotsinkielisten kontaktien monipuolinen tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä
- Opiskelija tutustuu eri tyyppisiin tekstityyleihin.

- Opiskelija pyrkii erottamaan formaalin ja informaalin vuorovaikutustilanteen.
- opiskelija ottaa huomioon kulttuurilliset seikat vuorovaikutustilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H= hylätty).

OPINTOJAKSO Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille
- laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä
- tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.

Keskeiset sisällöt

- kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta
- eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus

Opintojakson arviointi

- Numeroarviointi

PAIKALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Ruotsin kertausta, 2 op (RUB18L)

TAVOITTEET

- Kurssi on ylioppilaskirjoituksiin valmistava kurssi
- Kirjoitelmien kirjoittamista ja kuunteluiden harjoittelua
- Opiskelija muodostaa aikaisempaa syvällisemmän käsityksen ruotsin kielen aiemmista lukion opintojaksoista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kirjoitelmien kirjoittamista ja kuunteluiden harjoittelua
- Tekstinymmärtämistehtäviä
- Rakenneharjoituksia

Opintojakson arviointi

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Ruotsin taitojen vahvistaminen, 2 op (RUB19L)

TAVOITTEET

- Ensimmäisen vuoden sisältöjen kertaaminen

Keskeiset sisällöt

- Ensimmäisen vuoden opintojaksojen sisällöt sekä jo aiemmin opittuja asioita

Opintojakson arviointi

- Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H= hylätty).

OPINTOJAKSO Ruotsin suullinen viestintä, 2 op (RUB110L)

TAVOITTEET

- Kurssin tavoitteena on, että opiskelija harjoittaa ja vahvistaa suullista kielitaitoaan

Keskeiset sisällöt

- käsitellään suullisesti ajankohtaisia tapahtumia sekä opetussuunnitelman mukaisia aihepiirejä
- ohjattua keskustelua, parikeskustelua ja äänimateriaalia suullisen kielitaidon kehittämiseksi

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H= hylätty).

4. VIERAS KIELI, ENGLANTI, A-OPPIMÄÄRÄ

PAKOLLISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Minä englannin kielen oppijana ja englanti globaalina kielenä, 4 op (ENA1&2)

OPINTOJAKSO Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3)

OPINTOJAKSO Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4)

OPINTOJAKSO Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5)

OPINTOJAKSO Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6)

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7)

OPINTOJAKSO Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8)

PAIKALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Englannin kertaus, 2 op (ENA9L)

OPINTOJAKSO Luetun ja kuullunymmärtämisen vahvistaminen, 2 op (ENA10L)

OPINTOJAKSO Englannin niveljakso, 2 op (ENA11L)

OPINTOJAKSO Englantia monin tavoin, 2 op (ENA12L)

5. VIERAS KIELI, SAKSA, B2-OPPIMÄÄRÄ

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Perustason alkeet 3, 2 op (SAB21)

Keskeiset sisällöt

- Vahvistetaan kielellistä monipuolisuutta
- Käsitellään opiskelijoille mieluisia aiheita
- Syvennetään kielelle tyypillisiä kommunikaatiotaitoja

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Perustaso 1, 2 op (SAB22)

Keskeiset sisällöt

- Opiskelija pyrkii muodostamaan kohdekielen historiallisen ja maantieteellisen merkityksen.
- Opiskelija pyrkii muodostamaan myös yleismaailmallisen kuvan omasta äidinkielestään, suhteessa muihin kieliin, kuten kohdekieleen.
- Opiskelija pyrkii hahmottamaan kohdekielen ja sen kulttuurin merkityksen globaalisti.
- Opiskelija pyrkii muodostamaan kuvan kohdekielen kulttuurista ja sen perinteistä.

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Perustaso 2, 2 op (SAB23)

TAVOITTEET

- Opiskelija muodostaa käsityksen hyvinvoinnista kohdekielen ja kulttuurin kautta.

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Perustaso 3, 2 op (SAB24)

TAVOITTEET

- Opiskelija pyrkii muodostamaan käsityksen kielestä ja kulttuurista omien mielenkiinnonkohteidensa kautta.
- Opiskelija pyrkii pohtimaan, mitkä kulttuurin osa-alueet ovat yhteiskunnallisesti merkittäviä kohdekielen kielialueella.
- Opiskelija tutustuu kielialueen eri kulttuuriaiheisiin ajankohtaista lähestymistapaa hyväksi käyttäen.

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Perustaso 4, 2 op (SAB25)

TAVOITTEET

- Opintojaksolla käsitellään yhteiskunnallisesti tärkeitä aiheita tulevaisuuden suunnitelmien kannalta.

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Perustaso 5, 2 op (SAB26)

TAVOITTEET

- Ajankohtaisia aiheita käsitellään ympäristöeettisesti esim. vastuuta mediassa ja kestävää kehitystä painottamalla.

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Perustason jatko 1, 2 op (SAB27)

TAVOITTEET

- Kestävä kehitys
- demografia vaikutus kieleen ja kulttuuriin.

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Perustason jatko 2, 2 op (SAB28)

TAVOITTEET

- Kielitaidon linkittyminen esim. kansainvälisessä opiskelussa ja työmarkkinoilla.
- Kielitaidon osoittaminen ja sen luomat mahdollisuudet.

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

6. VIERAS KIELI, SAKSA, B3-OPPIMÄÄRÄ

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Perustason alkeet 1, 2 op (SAB31)

TAVOITTEET

- Tutustutaan kohdekielen kommunikaatiostrategioihin.
- Vahvistetaan käsitystä uuden taidon tarpeellisuudesta ja palkitsevuudesta.

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Perustason alkeet 2, 2 op (SAB32)

TAVOITTEET

- tutustutaan ilmaisutaitoon kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Perustason alkeet 3, 2 op (SAB33)

TAVOITTEET

- Pyritään kertomaan itselle mielisistä asioista ja onnistumisen elämyksistä.
- Pyritään löytämään yhteneväisyyksiä kohdekielen kulttuurissa tyypillisten ajanvietteiden ja oman elinpiirin tyypillisten ajanvietteiden välillä.

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Perustaso 1, 2 op (SAB34)

TAVOITTEET

- Opiskelija pyrkii muodostamaan kohdekielen historiallisen ja maantieteellisen merkityksen.
- Opiskelija pyrkii muodostamaan myös yleismaailmallisen kuvan omasta äidinkielestään, suhteessa muihin kiliin, kuten kohdekieleen.
- Opiskelija pyrkii hahmottamaan kohdekielen ja sen kulttuurin merkityksen globaalisti.
- Opiskelija pyrkii muodostamaan kuvan kohdekielen kulttuurista ja sen perinteistä.

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Perustaso 2, 2 op (SAB35)

TAVOITTEET

- Opiskelija muodostaa käsityksen hyvinvoinnista kohdekielen ja kulttuurin kautta.

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Perustaso 3, 2 op (SAB36)

TAVOITTEET

- Opiskelija pyrkii muodostamaan käsityksen kielestä ja kulttuurista omien mielenkiinnonkohteidensa kautta.
- Opiskelija pyrkii pohtimaan, mitkä kulttuurin osa-alueet ovat yhteiskunnallisesti merkittäviä kohdekielen kielialueella.
- Opiskelija tutustuu kielialueen eri kulttuuriaiheisiin ajankohtaista lähestymistapaa hyväksi käyttäen.

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Perustaso 4, 2 op (SAB37)

TAVOITTEET

- Opintojaksolla käsitellään yhteiskunnallisesti tärkeitä aiheita tulevaisuuden suunnitelmien kannalta.

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Perustaso 5, 2 op (SAB38)

TAVOITTEET

- Ajankohtaisia aiheita käsitellään ympäristöeettisesti esim. vastuuta mediassa ja kestävää kehitystä painottamalla.

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

7. VIERAS KIELI, RANSKA, B2-OPPIMÄÄRÄ

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Perustason alkeet 3, 2 op (RAB21)

Keskeiset sisällöt

- Sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet
- Vapaa-aika ja harrastukset
- Koulu

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Perustaso 1, 2 op (RAB22)

Keskeiset sisällöt

- Opiskelija pyrkii muodostamaan kohdekielen historiallisen ja maantieteellisen merkityksen.
- Opiskelija pyrkii muodostamaan myös yleismaailmallisen kuvan omasta äidinkielestään, suhteessa muihin kieliin, kuten kohdekieleen.
- Opiskelija pyrkii hahmottamaan kohdekielen ja sen kulttuurin merkityksen globaalisti.
- Opiskelija pyrkii muodostamaan kuvan kohdekielen kulttuurista ja sen perinteistä.

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Perustaso 2, 2 op (RAB23)

TAVOITTEET

- Opiskelija muodostaa käsityksen hyvinvoinnista kohdekielen ja kulttuurin kautta.
- Opiskelija hahmottaa eri elämänvaiheita kohdekielellä

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Perustaso 3, 2 op (RAB24)

TAVOITTEET

- Opiskelija pyrkii muodostamaan käsityksen kielestä ja kulttuurista omien mielenkiinnonkohteidensa kautta.
- Opiskelija pyrkii pohtimaan, mitkä kulttuurin osa-alueet ovat yhteiskunnallisesti merkittäviä kohdekielen kielialueilla.
- Opiskelija tutustuu kielialueen eri kulttuuriaiheisiin ajankohtaista lähestymistapaa hyväksikäyttäen.

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Perustaso 4, 2 op (RAB25)

TAVOITTEET

- Opintojaksolla käsitellään yhteiskunnallisesti tärkeitä aiheita tulevaisuuden suunnitelmien kannalta.
- Opintojaksolla käsitellään opintoja, jatko-opintoja ja työelämää.

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Perustaso 5, 2 op (RAB26)

TAVOITTEET

- Ajankohtaisia aiheita käsitellään ympäristöeettisesti esim. vastuuta mediassa ja kestävää kehitystä painottamalla.
- Opintojaksolla harjoitellaan lähdekritiikkiä ja tutustutaan kohdekielisiin medioihin.

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Perustason jatko 1, 2 op (RAB27)

TAVOITTEET

- Opintojaksolla käsitellään kestäväää kehitystä ja erilaisia asuinympäristöjä

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Perustason jatko 2, 2 op (RAB28)

TAVOITTEET

- Kielitaidon linkittyminen esim. kansainvälisessä opiskelussa ja työmarkkinoilla.
- Kielitaidon osoittaminen ja sen luomat mahdollisuudet.

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

8. VIERAS KIELI, RANSKA, B3-OPPIMÄÄRÄ

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Perustason alkeet 1, 2 op (RAB31)

TAVOITTEET

- Tutustutaan kohdekielen kommunikaatiostrategioihin.
- Vahvistetaan käsitystä uuden taidon tarpeellisuudesta ja palkitsevuudesta.

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Perustason alkeet 2, 2 op (RAB32)

TAVOITTEET

- tutustutaan ilmaisutaitoon kohdekielellä.
- Aiheina sosiaaliset tilanteet ja tavanomaiset asiointitilanteet

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Perustason alkeet 3, 2 op (RAB33)

TAVOITTEET

- Pyritään kertomaan itselle mieltä asioista ja onnistumisen elämyksistä.
- Pyritään löytämään yhteneväisyyksiä kohdekielen kulttuurissa tyypillisten ajanvieteiden ja oman elinpiirin tyypillisten ajanvieteiden välillä.
- Käsitellään koulun ja opintojen teemaa.

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Perustaso 1, 2 op (RAB34)

TAVOITTEET

- Opiskelija pyrkii muodostamaan kohdekielen historiallisen ja maantieteellisen merkityksen.
- Opiskelija pyrkii muodostamaan myös yleismaailmallisen kuvan omasta äidinkielestään, suhteessa muihin kieliin, kuten kohdekieleen.
- Opiskelija pyrkii hahmottamaan kohdekielen ja sen kulttuurin merkityksen globaalisti.
- Opiskelija pyrkii muodostamaan kuvan kohdekielen kulttuurista ja sen perinteistä.

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Perustaso 2, 2 op (RAB35)

TAVOITTEET

- Opiskelija muodostaa käsityksen hyvinvoinnista kohdekielen ja kulttuurin kautta.
- Käsitellään eri elämänvaiheita.

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Perustaso 3, 2 op (RAB36)

TAVOITTEET

- Opiskelija pyrkii muodostamaan käsityksen kielestä ja kulttuurista omien mielenkiinnonkohteidensa kautta.
- Opiskelija pyrkii pohtimaan, mitkä kulttuurin osa-alueet ovat yhteiskunnallisesti merkittäviä kohdekielen kielialueella.
- Opiskelija tutustuu kielialueen eri kulttuuriaiheisiin ajankohtaista lähestymistapaa hyväksikäyttäen.

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Perustaso 4, 2 op (RAB37)**TAVOITTEET**

- Opintojaksolla käsitellään yhteiskunnallisesti tärkeitä aiheita tulevaisuuden suunnitelmien kannalta.
- Käsitellään opiskelua, jatko-opintoja ja työelämää.

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Perustaso 5, 2 op (RAB38)**TAVOITTEET**

- Ajankohtaisia aiheita käsitellään ympäristöeettisesti esim. vastuuta mediassa ja kestävää kehitystä painottamalla.
- Opintojaksolla harjoitellaan lähdekritiikkiä ja tutustutaan kohdekielisiin medioihin.

Opintojakson arviointi

- numeroarviointi

9. VIERAS KIELI, VENÄJÄ, B2-OPPIMÄÄRÄ**VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT**

OPINTOJAKSO Perustason alkeet 3, 2 op (VEB21)

OPINTOJAKSO Perustaso 1, 2 op (VEB22)

OPINTOJAKSO Perustaso 2, 2 op (VEB23)

OPINTOJAKSO Perustaso 3, 2 op (VEB24)

OPINTOJAKSO Perustaso 4, 2 op (VEB25)

OPINTOJAKSO Perustaso 5, 2 op (VEB26)

OPINTOJAKSO Perustason jatko 1, 2 op (VEB27)

OPINTOJAKSO Perustason jatko 2, 2 op (VEB28)

10. VIERAS KIELI, VENÄJÄ, B3-OPPIMÄÄRÄ

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Perustason alkeet 1, 2 op (VEB31)

OPINTOJAKSO Perustason alkeet 2, 2 op (VEB32)

OPINTOJAKSO Perustason alkeet 3, 2 op (VEB33)

OPINTOJAKSO Perustaso 1, 2 op (VEB34)

OPINTOJAKSO Perustaso 2, 2 op (VEB35)

OPINTOJAKSO Perustaso 3, 2 op (VEB36)

OPINTOJAKSO Perustaso 4, 2 op (VEB37)

OPINTOJAKSO Perustaso 5, 2 op (VEB38)

11. VIERAS KIELI, ESPANJA, B3-OPPIMÄÄRÄ

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Tervetuloa espanjankieliseen maailmaan! 2 op (EAB31)

Tutustutaan espanjankieliseen maailmaan. Opintojakson opiskeltuasi osaat mm. tervehtiä, esittäytyä sekä kertoa perheestä ja arjesta espanjaksi. Saat mielenkiintoista tietoa espanjalaisten nuorten arjesta ja elämästä.

Vuorovaikutusosaaminen

Oppilas tutustuu uuteen kieleen ja oppii sen avulla näkemää maailmaa toisin silmin ja vuorovaikuttamaan toisen kulttuurin edustajien kanssa. Hänen tietoisuutensa sanoista, eleistä ja tavoista vuorovaikutuksessa lisääntyy.

ARVIOINTI

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Matka espanjankieliseen maailmaan jatkuu, 2 op (EAB32)

Jatketaan kielen alkeiden opiskelua. Opintojakson opiskeltuasi osaat liikkua kaupungilla, asioida ravintolassa, käydä ostoksilla ja keskustella säästä espanjaksi. Tunnet paremmin espanjankielisten maiden elämää. Opit lisää selviytymiskeinoja vieraalla kielellä toimiessa.

Gloaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä.

ARVIOINTI

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Arkielämää, 2 op (EAB33)

Opintojakson opiskeltuasi osaat kertoa tavallisesta arkipäivästä ja vapaa-ajan vietosta sekä asioida lentokentällä. Osaat hoitaa myös viestintätilanteita puhelimitse ja sähköpostitse. Tutustut joihinkin tärkeisiin kielialueen juhliin ja tapoihin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa.

ARVIOINTI

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Matkalla, 2 op (EAB34)

Opintojakson opiskeltuasi osaat keskustella matkustamisesta. Osaat varata majoituksen, onnitella ja kertoa voinnistasi espanjaksi. Osaat myös kertoa menneistä tapahtumista. Tutustut Karibian alueeseen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eri kultteereihin ja maihin tutustuminen ja matkustamistavoista keskusteleminen tuovat ymmärrystä, osaamista ja uutta näkökulmaa globaaleihin kysymyksiin.

ARVIOINTI

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Tervettä elämää, 2 op (EAB35)

Opintojakson suoritettuasi osaat keskustella ympäristöstä ja kierrättämisestä sekä terveellisistä elämäntavoista. Osaat myös kertoa elämänvaiheistasi. Taitosi keskustella menneistä tapahtumista vahvistuu. Opetellaan vahvasti autenttisiin kielimateriaaliin tutustumista: kuunnellaan podcasteja, katsellaan videoita.

Hyvinvointiosaaminen

Kielen opiskelu ja kielenoppimisstrategioiden oppiminen lisäävät opiskelijan taitoa lisätä omaa hyvinvointiaan. Kurssin teemoina myös oman hyvinvoinnin lisääminen.

ARVIOINTI

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Mitä tekisin ilman kulttuuria?, 2 op (EAB36)

Opintojakson suoritettuaasi osaat keskustella niin elokuvista ja kirjallisuudesta kuin musiikista ja kuvataiteestakin. Lisäksi osaat keskustella sekä yhteiskunnallisista asioista että tulevaisuuden suunnitelmistasi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistetaan opiskelijan kulttuurin tuntemusta toiseen kulttuurin tutustumalla ja sitä ymmärtämällä.

ARVIOINTI

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (EAB37)

Opintojakson suoritettuaasi osaat keskustella opiskelusta, jatkosuunnitelmista ja työelämästä. Laajennat kieli- ja kulttuurituntemustasi.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa.

ARVIOINTI

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Ajan hermolla, 2 op (EAB38)

Opintojakson suoritettuaasi osaat lukema, ottaa kantaa ja keskustella monipuolisista ajankohtaisistakin aiheista. Kielitaitosi kypsyy ja syvenee.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija syventää taitoaan toimia monipuolisesti ja ennakkoluulottomasti erilaisissa tilanteissatoisen kulttuurin ja kielen piirissä.

ARVIOINTI

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Espanjankielisen maailman juhlat, 2 op (EAB39L)

Opintojaksolla sukelletaan espanjankieliseen maailmaan juhlien kautta. Millainen on espanjalaisen maailman joulu tai miten siellä otetaan uusi vuosi vastaan? Mitä juhlia ovat El Día de los muertos, La Tomatina, El Carnaval tai La Feria de Abril? Tutustutaan eri juhliin ja niiden perinteisiin suomeksi ja espanjaksi. Juhliin kuuluvat luonnollisesti myös ruoka, koristeet ja musiikki, ja niitä kaikkia kurssilla päästään tekemään kuvataide-, musiikki- ja kotitalousopettajien johdolla.

Kurssi järjestetään joka toinen vuosi 5. jaksossa. Opintojaksolle voivat osallistua 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijat, joilla on suoritettuna espanjan opintoja vähintään kuuden opintopisteen verran.

ARVIOINTI:

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H=hylätty).

Oppiaineet

- Vieraat kielet, espanja, B2-oppimäärä
- Vieraat kielet, espanja, B3-oppimäärä
- Kotitalous
- Kuvataide
- Musiikki

OPINTOJAKSO 10 Abikurssi, 2 op (EAB310L)

Kurssilla harjoitellaan kielitaidon eri osioita ylioppilastutkintoon valmistautuen - tekstin- ja kuullunymmärtämistä, rakenteita sekä kirjallista viestintää. Kurssi voidaan arvioida numeroarvioinnin sijasta suoritusmerkinnällä. Kurssi vastaa kurssia EAB27.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija vahvistaa taitojaan monipuolisen vuorovaikutuksen osalta.

ARVIOINTI:

- numeroarvionti

12. KANSAINVÄLISYYS JA KULTTUURI (KANL)

Kansainvälisyys ja kulttuuri 1, 2 op (KAN1L)

TAVOITTEET

- tutustua eri maiden ja alueiden kulttuureihin

SISÄLLÖT

- Opintojaksolla tutustutaan eri maiden ja alueiden kulttuuriin. Opiskelijat valitsevat alueet itse.

ARVIOINTI

- Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H=hylätty).

Kansainvälisyys ja kulttuuri 2, 2 op (KAN2L)

TAVOITTEET

- tutustua jonkin maan kulttuuriin käytännössä opintoretken muodossa
- kerätä rahat opintoretkeen

SISÄLLÖT

- Opiskelijat valitsevat kohteen yhdessä opettajan kanssa ja keräävät yhdessä rahaa matkaa varten. Opintoretken vierailukohteet ja ohjelma suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa.

ARVIOINTI

- Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H=hylätty).

13. MATEMATIIKKA

MATEMATIIKAN YHTEINEN OPINTOKOKONAISUUS

OPINTOJAKSO Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kertaa prosenttilaskennan periaatteet
- osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa
- syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan
- kertaa potenssin laskusäännöt
- vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä
- ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet
- oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- lukujoukot ja peruslaskutoimitukset
- luvun vastaluku, käänteisluku ja itseisarvo
- prosenttilaskenta
- potenssin laskusäännöt (eksponenttina kokonaisluku)
- suoraan ja kääntäen verrannollisuus
- funktio, kuvaajan piirto ja kuvaajan tulkinta
- ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen
- yhtälöpari
- neliö- ja kuutiojuuri
- potenssifunktio ja potenssiyhtälö (asteluvut 2 ja 3)

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi

MATEMATIIKAN PITKÄ OPPIMÄÄRÄ(MAA)

OPINTOJAKSO Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomin tekijöiden välisen yhteyden
- osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä
- osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö
- 2. asteen yhtälön ratkaisukaava
- polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)
- polynomien tekijät
- potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)
- rationaalifunktiot ja -yhtälöt
- juurifunktiot ja -yhtälöt

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Geometria, 2 op (MAA3)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa
- osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa
- harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita
- osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus
- sini- ja kosinilause
- monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen
- ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa
- suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, kuinka analyttinen geometria luo yhteyksiä geometrinen ja algebrallisten käsitteiden välille
- ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen
- osaa ratkaista muotoa $|f(x)| = a$ tai $|f(x)| = |g(x)|$ olevia itseisarvoyhtälöitä
- ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin
- osaa tutkia kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla
- osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla
- osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- käyrän yhtälö
- suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö
- yhtälöryhmä
- suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus
- itseisarvoyhtälö
- pisteen etäisyys suorasta
- vektoreiden perusominaisuudet
- tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla
- tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla
- tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla
- osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $\sin f(x) = a$ tai $\sin f(x) = \sin g(x)$
- osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$
- tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä
- osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- suunnattu kulma ja radiaani
- yksikköympyrä
- sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen

- sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen
- murtopotenssi ja sen yhteys juureen
- eksponenttifunktiot ja -yhtälöt
- logaritmi ja logaritmin laskusäännöt
- logaritmifunktiot ja -yhtälöt

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Derivaatta, 3 op (MAA6)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla
- omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta
- ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena
- kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat
- osaa derivoida yhdistettyjä funktioita
- hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä
- osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta
- polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat
- sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat
- funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta
- yhdistetty funktio ja sen derivointi
- funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Integraalilaskenta, 2 op (MAA7)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita
- ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä
- osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla
- perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin
- osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi
- määrätty integraali
- suorakaidesääntö
- pinta-alan ja tilavuuden laskeminen

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja
- osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän
- perehtyy kombinatorisiin menetelmiin
- perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin
- ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä
- osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä
- osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- keskiluvut ja keskihajonta
- korrelaatio ja lineaarinen regressio
- klassinen ja tilastollinen todennäköisyys
- permutaatiot ja kombinaatiot
- todennäköisyyden laskusäännöt
- binomijakauma
- diskreetti todennäköisyysjakauma
- diskreetin jakauman odotusarvo

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Talousmatematiikka, 1 op (MAA9)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan
- soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa
- oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset
- osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat
- korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus
- talletukset ja lainat
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT**OPINTOJAKSO 3D-geometria, 2 op (MAA10)**

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää vektorilaskennan tuntemustaan ja oppii käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa
- oppii tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla
- vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä
- tutustuu kahden muuttujan funktioon
- osaa käyttää ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa
- piste- ja ristitulo
- piste, suora ja taso avaruudessa
- kulma avaruudessa
- yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa
- kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tietää, mikä on algoritmi, sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat
- laatii yksinkertaisiin matemaattisiin ongelmiin liittyviä algoritmeja
- oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja
- perehtyy logiikan käsitteisiin
- hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin
- osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta
- käyttää ohjelmistoja ohjelmoinnissa ja lukujen tutkimisessa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- Algoritmin ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto
- vuokaavio
- yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi
- konnektiivit ja totuusarvot
- kokonaislukujen jaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi
- Eukleideen algoritmi
- aritmetiikan peruslause

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään analyysin peruskäsitteistä
- osaa muodostaa ja tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita
- täydentää integraalilaskennan taitojaan
- perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa
- osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- paloittain määritelty funktio
- funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen
- jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia
- käänteisfunktio
- funktioiden raja-arvot äärettömyydessä
- epäoleelliset integraalit
- jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi

PAIKALLISET VALINNAISET OPINNOT**OPINTOJAKSO Pitkän matematiikan kertaus, 2 op (MAA13L)**

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- Tavoitteena on, että opiskelija muodostaa aikaisempaa jäsentyneemmän ja syvällisemmän kuvan lukion pitkän matematiikan pakollisten ja valinnaisten kurssien sisällöistä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- pääkohdat pitkän matematiikan pakollisista ja valinnaisista kursseista

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Suoritusmerkintä

OPINTOJAKSO Pitkän matematiikan ylioppilastehtävät, 1 op (MAA14L)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- Opiskelija oppii soveltamaan matemaattisia taitojaan luovasti ja joustavasti erilaisissa ongelmatilanteissa

KESKEISET SISÄLLÖT

- matematiikan ylioppilaskokeen soveltavat tehtävät
- sähköisten työvälineiden monipuolinen ja tarkoituksenmukainen käyttö

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Suoritusmerkintä

MATEMATIIKAN LYHYT OPPIMÄÄRÄ(MAB)**OPINTOJAKSO Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2)**

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä
- oppii muodostaan lausekkeitä ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua
- osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa
- osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomi yhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- ongelmien muotoileminen yhtälöiksi
- yhtälöiden ratkaiseminen
- ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen
- toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen
- aritmeettinen lukujono ja summa
- geometrinen lukujono ja summa

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Geometria, 2 op (MAB3)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista
- vahvistaa tasokuvioden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan
- osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen
- osaa käyttää ohjelmistoja kuvioden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kuvioden yhdenmuotoisuus
- suorakulmaisen kolmion trigonometria
- Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause
- kuvioden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen
- geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- näkee reaali maailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla
- arvioi lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla
- tottuu arvioimaan mallien hyvyttä ja käyttökelpoisuutta
- osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen
- eksponenttiyhtälön ratkaiseminen
- ennusteet ja mallin hyvyys

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja
- perehtyy todennäköisyysslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin

- osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen
- regression ja korrelaation käsitteet
- havainto ja poikkeava havainto
- ennusteiden tekeminen
- todennäköisyyden käsite
- yhteen- ja kertolaskusääntö
- kombinaatiot ja tuloperiaate
- todennäköisyyslaskennan malleja

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Talousmatematiikan alkeet (1 op) & Talousmatematiikka (1 op) (MAB6&MAB7)

Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot
- syventää prosenttilaskennan taitojaan
- oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä
- osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen
- indeksi
- korkokäsite, yksinkertainen korko
- verotus
- valuutat

Talousmatematiikka, 1 op (MAB7)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan
- soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa
- oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset
- osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat
- korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus
- talletukset ja lainat

- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin
- ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena
- osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla
- osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon
- osaa käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- graafisia ja numeerisia menetelmiä
- polynomifunktion derivaatta
- polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen
- polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä
- funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu normaalijakaumaan matemaattisena mallina
- tutustuu binomijakaumaan matemaattisena mallina
- vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittely- ja tutkimustaitojaan ohjelmistojen avulla
- tietää, kuinka lasketaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä, ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla
- ymmärtää luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteen ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla.

KESKEISET SISÄLLÖT

- normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta)
- toistokoe
- binomijakauma
- luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi

PAIKALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Lyhyen matematiikan kertaus, 2 op (MAB10L)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- Tavoitteena on, että opiskelija muodostaa aikaisempaa jäsentyneemmän ja syvällisemmän kuvan lukion lyhyen matematiikan pakollisten ja valinnaisten kurssien sisällöistä

KESKEISET SISÄLLÖT

- Lyhyen matematiikan pakollisten ja valinnaisten kurssien keskeiset sisällöt

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Suoritusmerkintä

OPINTOJAKSO Lyhyen matematiikan ylioppilastehtävät, 1 op (MAB11L)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- Opiskelija oppii soveltamaan matemaattisia taitojaan luovasti ja joustavasti erilaisissa ongelmatilanteissa

KESKEISET SISÄLLÖT

- lyhyen matematiikan soveltavat tehtävät
- sähköisten työvälineiden monipuolinen ja tarkoituksenmukainen käyttö

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Suoritusmerkintä

14. BIOLOGIA

PAKOLLISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1)

Moduulissa perehdytään elämän edellytyksiin ja kaikille eliöille tunnusomaisiin piirteisiin. Keskeinen näkökulma moduulissa on evoluutio ja sen merkityksen ymmärtäminen. Moduulissa tutustutaan biologiseen tapaan hankkia ja kuvata tietoa sekä biologiaan osana luonnontieteitä.

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää elään tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tunnistaa niitä esimerkeistä
- osaa solun perusrakennetta ja toimintaa tasolla, joka mahdollistaa evoluution ja ekosysteemin toiminnan ymmärtämisen
- osaa selittää perinnölliseen muunteluun, luonnonvalintaan ja lajiutumiseen liittyviä mekanismeja ja osaa selittää näiden merkityksen evoluutiolle
- osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen
- ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan.

KESKEISET SISÄLLÖT**Biologia tieteenä**

- elämän tunnuspiirteet ja organisaatiotasot
- biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät
- biologiset havainnot, tutkimuskysymykset ja hypoteesien muodostaminen

Evoluutio

- solujen synty ja kehittyminen
- suvullinen ja suvuton lisääntyminen
- muuntelu ja sen perinnölliset perusteet
- luonnonvalinta
- lajiutuminen
- kasvien ja eläinten evoluutio ja avainsopeumat
- ihmisen evoluutio
- evoluution tutkiminen

Eliökunta

- luokittelun periaatteet
- eliökunnan sukupuu ja keskeisimmät taksonit

SUORITUS

- pakollinen
- suoritetaan ensimmäisenä biologia kurssina
- itsenäistä suoritusta ei suositella

ARVIOINTI

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Ekologian perusteet, 1 op & Ihmisen vaikutus ekosysteemeihin, 1 op (BI2&BI3)**Ekologian perusteet, 1 op (BI2)**

Moduulissa tarkastellaan ekologian perusteita ja elämän monimuotoisuutta.

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen
- osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla
- osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.

KESKEISET SISÄLLÖT**Ekologian perusteet**

- ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus
- hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemeissä
- populaatioiden ominaisuudet

- sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys
- lajien väliset suhteet

Luonnon monimuotoisuus

- lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus
- monimuotoisuuden merkitys

SUORITUS

- pakollinen
- itsenäistä suoritusta ei suositella

ARVIOINTI

- numeroarviointi

Opintojakso BI2&BI3 arvioidaan yhdellä arvosanalla

Ihmisen vaikutus ekosysteemeihin, 1 op (BI3)

Moduulin keskeisinä teemoina ovat ympäristöongelmat Suomessa ja muualla maailmassa. Moduulissa tutustutaan ekologiseen tutkimukseen ja sen soveltamiseen ekosysteemien ja monimuotoisuuden suojelussa.

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia
- osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä
- osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia
- osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyuden kannalta
- osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.

KESKEISET SISÄLLÖT

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- ilmastomuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin
- happamoituminen
- rehevöityminen
- vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa
- ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen

Kestävää tulevaisuutta kohti

- ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys
- toiminta kestävä elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen

SUORITUS

- pakollinen
- itsenäistä suoritusta ei suositella

ARVIOINTI

- numeroarviointi

Opintojakso BI2&BI3 arvioidaan yhdellä arvosanalla

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4)

Moduulissa tarkastellaan tumallisen solun rakennetta, toiminnan ohjaamista, solujen lisääntymistä ja periytymisen perusteita. Solujen toimintoja havainnollistetaan kokeellisella työskentelyllä.

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa nimetä solun perusrakenteet
- osaa selittää solujen keskeisiä toimintoja
- hallitsee periytymisen perusmekanismit ja osaa soveltaa niitä esimerkkien avulla
- osaa mikroskopoida erilaisia soluja ja tulkita solujen mikroskooppisia rakenteita
- osaa toteuttaa pienen kokeellisen työn.

KESKEISET SISÄLLÖT

Tumallisen solun rakenne ja toiminta

- solu tutkimuskohteena
- biomolekyylit
- eläin-, kasvi- ja sienisol
- geenien ilmeneminen ja sen säätely
- fotosynteesi
- soluhengitys, käymisreaktiot

Solujen lisääntyminen

- mitoosi ja solun jakautuminen
- meioosi ja sukusolujen synty

Periytymisen perusteet

- geenimutaatioiden tuottamat uudet alleelit
- mendelistinen periytyminen
- kodominantti periytyminen, polygeeninen periytyminen, sukupuoleen sitoutunut periytyminen, periytymistavan päättelemine

SUORITUS

- itsenäistä suoritusta ei suositella

ARVIOINTI

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Ihmisen biologia, 2 op (BI5)

Moduulissa perehdytään ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat ihmisen elintoiminnot ja lisääntyminen. Moduulissa tarkastellaan ihmiselimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan.

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa nimetä ja tunnistaa tärkeimpien elinten ja elimistöjen rakenteet ja selittää niiden toimintaperiaatteita
- ymmärtää, mitä homeostasia on, ja osaa kertoa esimerkkejä siihen vaikuttavista tekijöistä
- osaa kuvata elimistön viestintäjärjestelmiä ja selittää, kuinka eri osat viestivät keskenään
- osaa selittää elimistön kykyä aistia ympäristöä ja reagoida muutoksiin
- osaa selittää ja vertailla elimistön eri puolustusmekanismeja mikrobeja vastaan
- osaa kertoa ja perustella lisääntymisen keskeisimmät vaiheet hedelmöityksestä syntymään
- osaa toteuttaa pienimuotoisen, ihmisen elimistön toimintaa mittaavan kokeellisen työn ja esittää sen tulokset.

KESKEISET SISÄLLÖT

Solu, kudokset, elin

- solujen erilaistuminen kantasoluista ja syöpäsolut
- elinten muodostuminen eri kudostyypeistä

Elimistön säätely

- hermoston rakenne ja toiminta
- umpirauhaset ja hormonit

Aineenvaihdunta

- ruoansulatuselimistö
- verenkiertoelimistö
- hengityselimistö
- kuona-aineiden erityys

Liikkuminen

- tuki- ja liikuntaelimistö

Elimistön sopeutuminen ympäristöön

- iho ja lämmönsäätely
- aistit
- puolustusjärjestelmä

Lisääntyminen

- sukuelimet ja sukupuolen kehitys
- hedelmöitys, raskaus ja synnytys

SUORITUS

- itsenäistä suoritusta ei suositella

ARVIOINTI

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6)

Moduulin tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää biologisen tutkimuksen merkityksen sovellusten kehittämisessä niin lääketieteessä, teollisuudessa, elintarviketuotannossa kuin luonnonvarojen kestävä kehityksen mukaisessa käytössä. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat geenitekniikan ja mikrobiologian erilaiset sovellukset. Moduulissa esitellään uusimpia biotekniikan sovelluksia nopeasti kehittyvällä alalla.

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee eri mikrobien rakenteet ja ymmärtää niiden perustoiminnot
- osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten mikrobeja voidaan hyödyntää biotekniikassa
- syventää tietoja nukleiinihapoista ja niiden ominaisuuksista sekä tietää, miten niitä voidaan hyödyntää geenitekniikassa
- osaa selittää esimerkkien avulla biotekniikan keskeisimpiä sovelluksia ja innovaatioita sekä perustella niiden merkityksen jalostuksessa, lääketieteissä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa
- osaa tunnistaa ja arvioida biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittää niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä
- osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeellisen työn.

KESKEISET SISÄLLÖT

Mikrobit

- mikrobien luokittelu
- bakteerien rakenne, muuntelu, antibioottiresistenssi
- virusten rakenne ja lisääntyminen
- mikrobien hyödyntäminen biotekniikassa

DNA:n muokkaus ja tutkiminen geenitekniikalla

- tumallisen ja tumattoman solun perimän ja geenien toiminnan erot
- DNA:n monistaminen, pilkkominen ja palojen erottelu
- DNA:n sisältämän informaation selvittäminen
- geenien siirto- ja muokausmenetelmät

Biotekniikan keskeiset sovellukset ja merkitys

- perinteinen ja geenitekniikkaan perustuva kasvi- ja eläinjalostus
- lääketieteet
- genomitieto ja sen hyödyntäminen
- DNA-tietoon perustuva yksilön ja lajien tunnistus
- ympäristönsuojelu
- teollisuus

SUORITUS

- itsenäistä suoritusta ei suositella

ARVIOINTI

- numeroarviointi

PAIKALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Biologian kertaus, 2 op (BI7L)

Opintojakson tarkoituksena on valmistaa opiskelija suoriutumaan mahdollisimman hyvin biologian ylioppilaskirjoituksista. Opintojaksossa kerrataan lukiokursseilla läpikäytyjä asiakokonaisuuksia ja harjoitellaan erilaisiin tehtävätyyppeihin vastaamista monipuolisin menetelmin. Sähköisen ylioppilaskokeen erilaisten ohjelmien käytön opettelu ja kertaaminen on keskeinen asia valmentautumisessa.

SUORITUS

- Ei voi suorittaa itsenäisesti

ARVIOINTI

- Suoritusmerkintä

15. MAANTIEDE**PAKOLLISET OPINNOT****OPINTOJAKSO Maailma muutoksessa, 2 op (GE1)**

Moduuli perehdyttää opiskelijan muuttuvan maailman ja sen alueellisten ilmiöiden tarkasteluun ympäristön muutosten ja ihmiskunnan muutosten kautta. Moduulin aikana seurataan ajankohtaisia uutisia eri puolilta maailmaa ja hahmotetaan maailmanlaajuisia muutoksia sekä luonnon, ympäristön että ihmiskunnan kannalta. Moduuli käsittelee myös eri puolilla maailmaa tapahtuvaa myönteistä kehitystä sekä mahdollisuuksia ennakoida ja hillitä sekä varautua ja sopeutua muutoksiin.

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää maantieteellistä maailmankuvaansa ja osaa käyttää paikannimistöä luontevasti tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä
- osaa analysoida ympäristön muutosten syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla
- tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla
- osaa analysoida ihmiskunnan muutosten syitä ja arvioida muutosten seurauksia eri alueilla
- tuntee keinoja ja osaa arvioida, miten ihmistoiminnan aiheuttamiin muutoksiin voidaan vaikuttaa eri alueilla
- tuntee kestävä kehityksen sitoumuksia sekä osaa käyttää näitä eettisten perustelujen pohjana
- osaa hankkia, analysoida ja esittää asianmukaista ja luotettavaa tietoa alueellisista kysymyksistä geomedian hyödyntäen
- osaa arvioida kriittisesti ajankohtaisia alueellisia uutisia ympäristön tai ihmiskunnan muutoksista eri medioissa.

KESKEISET SISÄLLÖT

Maantiede tieteenalana

- miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa
- miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa
- alueelliset ajankohtaiset uutiset

Ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja

- ilmastomuutosten mekanismit
- nykyisen ilmastomuutoksen syitä ja seurauksia

- kuivuus, aavikoituminen, myrskyt, tulvat
 - ympäristön muutoksiin sopeutuminen ja niiden hillintä
- Ihmiskunnan muutoksia
- väestön kasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset
 - puhtaan veden puute, nälkä
 - hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys
 - pakolaisuus
 - kestävän kehityksen sitoumukset

SUORITUS

- pakollinen
- suoritetaan ensimmäisenä biologia kurssina
- itsenäistä suoritusta ei suositella

ARVIOINTI

- numeroarviointi

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Sininen planeetta, 2 op (GE2)

Moduulissa tarkastellaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja syvennetään ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan tuntemusta. Keskeisinä näkökulmina ovat luonnossa tapahtuvat prosessit ja niihin liittyvät syy-seuraussuhteet. Kaikkia teemoja käsitellään alueellisesta näkökulmasta. Teemojen yhteydessä käsitellään myös niihin liittyviä riskejä ja ongelmia sekä myönteistä kehitystä.

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti luonnonmaantieteen peruskäsitteitä ja paikannimistöä
- osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomedian avulla
- osaa selittää Maan planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä ja perustella ilmiöiden vaikutuksia luonnon järjestelmiin
- osaa kuvata ja analysoida elottoman ja elollisen luonnon alueellisuutta maapallolla
- osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä sekä selittää perustellen, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat
- osaa analysoida luonnonriskien syitä ja arvioida luonnonriskien seurauksia eri alueilla
- osaa selittää ja vertailla esimerkkien avulla, miten luonnonriskien seurauksia voidaan ennakoida tai vaikutuksia lieventää eri alueilla
- ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.

KESKEISET SISÄLLÖT

Luonnonmaantieteellinen ajattelu

- luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen
- luonnonmaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät

Maan planetaariset liikkeet ja niistä johtuvat ilmiöt

Ilmakehä ja vesikehä

- ilmakehän rakenne ja tuulet, muutokset otsonikerroksessa
- veden kiertokulku, sateet ja meriveden liikkeet, ENSO ja NAO
- sää ja sen ennustaminen
- ilmastoalueet

Kivikehä

- maapallon rakenne ja kiviaineksen kierto
- endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina
- endogeeniset ja eksogeeniset ilmiöt riskeinä, keskeiset riskialueet, ennakointi ja niihin varautuminen

Maannokset ja kasvillisuusalueet

ARVIOINTI

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Yhteinen maailma, 2 op (GE3)

Moduulissa tarkastellaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja syvennetään ihmistoiminnan alueellisten piirteiden tuntemusta ja vuorovaikutusta. Keskeisinä näkökulmina ovat luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien arviointi ihmistoiminnan kannalta sekä ihmistoiminnan vastuullisuus ja ympäristön hyvinvointi. Kaikkia teemoja käsitellään alueellisesta näkökulmasta. Teemojen yhteydessä käsitellään myös niihin liittyviä riskejä ja ongelmia sekä myönteistä kehitystä.

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti ihmismaantieteen käsitteitä ja paikannimistöä
- tunnistaa kulttuurisia piirteitä ja niiden eroja, arvostaa niiden moninaisuutta sekä ottaa toiminnassaan huomioon ihmisoikeudet
- osaa hankkia, analysoida, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomedian avulla
- osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla
- osaa analysoida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan sekä vertailla eri alueita
- osaa analysoida esimerkkien avulla ihmiskunnan riskien ja ympäristöriskien syitä ja arvioida niiden seurauksia sekä tunnistaa keinoja, miten riskien seurauksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla
- ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa, ihmisten arkielämässä ja omassa toiminnassaan.

KESKEISET SISÄLLÖT

Ihmismaantieteellinen ajattelu

- ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen
- ihmismaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät
- paikkojen kokeminen ja miellekartat

Väestö, asutus ja kulttuurit

- väestörakenne ja väestönmuutokset
- asutuksen sijoittuminen, muuttoliikkeet
- kulttuurien moninaisuus, alueellinen identiteetti ja ihmisoikeuksien toteutuminen, kuten alkuperäiskansojen asema

Kaupungit ja kaupungistuminen

- maankäyttö ja rakennettu ympäristö
- kaupunkiympäristön muutokset ja ekokaupungit

Tuotannon alueelliset piirteet ja luonnonvarojen kestävä käyttö

- maa-, metsä- ja kalatalous
- kaivannaiset, energialähteet
- teollisuus
- kiertotalous

Liikkuminen, palvelut ja vuorovaikutus

- saavutettavuus, liikenneverkot ja matkailu
- globalisaatio
- innovaatioiden alueellinen leviäminen

ARVIOINTI

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4)

Moduuli perehdyttää aiemmissa moduuleissa hankittujen maantieteellisten tietojen ja taitojen soveltamiseen tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin toteuttamisessa. Keskeisiä näkökulmia moduulissa ovat aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet sekä geomedian käyttö tutkimuksessa ja vaikuttamisessa.

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja toteuttaa tutkimuksen tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus
- ymmärtää ja osaa selittää, miten geomediaa sovelletaan maantieteellisessä tutkimuksessa, omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla
- osaa hyödyntää paikkatietosovelluksia ja tietää niiden toimintaperiaatteita
- osaa havainnoida arkiympäristöjä, tulkita maisemaa ja karttoja sekä kuvata ja selittää luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiötä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita
- tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun tavoitteet ja eri tasot sekä kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen.

KESKEISET SISÄLLÖT**Maantieteellinen tutkimus**

- geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet
- ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen
- luonnon- ja kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla

- geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän tulevaisuuden edistämässä
- Aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet

- kaavoitus eri aluetasoilla
- osallistumisen keinot

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti (opiskelijan valinnan mukaan)

- näkökulma voi olla aluemaantieteellinen tai ilmiöpohjainen, keskeistä aiheen käsittelyssä on alueellisuus sekä ymmärrys ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta
- tutkielma tai muu projekti laaditaan yksin tai ryhmässä

ARVIOINTI

- numeroarviointi

PAIKALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Maantieteen kertaus, 2 op (GE5L)

Opintojakson tarkoituksena on valmistaa opiskelija suoriutumaan mahdollisimman hyvin maantieteen ylioppilaskirjoituksista. Opintojaksossa kerrataan lukiokursseilla läpikäytyjä asiakokonaisuuksia ja harjoitellaan erilaisiin tehtävätyyppeihin vastaamista monipuolisin menetelmin. Sähköisen ylioppilaskokeen erilaisten ohjelmien käytön opettelu ja kertaaminen on keskeinen asia valmentautumisessa.

SUORITUS

- Ei voi suorittaa itsenäisesti

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä

16. FYSIIKKA

PAKOLLISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Fysiikka tutuksi, 2 op (FY1&FY2)

TAVOITTEET

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä
- tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin
- tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin
- osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita
- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.
- perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä
- tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja

- osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia
- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.

KESKEISET SISÄLLÖT

- suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä
- mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi
- graafinen malli ja lineaarinen malli
- yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnittelemine ja toteutus
- energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen
- energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen
- energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastomuutokseen

ARVIOINTI

- Numeroarviointi

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Energia ja lämpö, 2 op (FY3)

TAVOITTEET

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä
- osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä
- osaa soveltaa termodynamiikan käsitteitä ja malleja energiantuotannon ratkaisujen tarkastelussa ja kestävän tulevaisuuden rakentamisessa
- tunnistaa energiatasapainon ja lämmönsiirtymisen merkityksen ilmastomuutoksessa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana
- mekaaninen työ
- termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttujat
- lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine
- energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpömäärä
- aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset
- lämpölaajeneminen
- kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö

ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Voima ja liike, 2 op (FY4)

TAVOITTEET

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä
- osaa tuottaa ja analysoida graafisia esityksiä mittausaineistosta
- ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa
- tuntee voimaan ja liikkeeseen liittyviä turvallisuusnäkökohtia.

KESKEISET SISÄLLÖT

- tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike
- kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait
- voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö
- paino ja kitka
- liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia
- mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate
- liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksiulotteiset törmäykset

ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5)

TAVOITTEET

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- osaa mallintaa planetaarista liikettä ympyräliikkeenä
- perehtyy värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä
- osaa kuvata jaksollista liikettä fysikaalisilla ja matemaattisilla käsitteillä
- osaa mallintaa mekaanista värähtelyä ja ääntä jaksollisena liikkeenä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- momentti ja kappaleen kiertyminen
- tasapaino kiertymisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa
- tasainen ympyräliike ja normaalikiihtyvyys
- gravitaatiolaki ja planetaarinen liike
- jaksollinen liike, jaksonaika, taajuus ja amplitudi
- harmoninen voima ja värähtelyliike sekä harmonisen voiman potentiaalienergia
- mekaanisten aaltojen synty, eteneminen ja heijastuminen
- mekaanisten aaltojen diffraktio ja interferenssi sekä seisovat aallot
- ääni aaltoliikkeenä, äänen intensiteettitaso, äänen ominaisuudet ja eteneminen

ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Sähkö, 2 op (FY6)

TAVOITTEET

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tehdä sähköopin perusmittauksia
- osaa käyttää kentän ja potentiaalin käsitteitä sähkökentän kuvaamisessa
- tuntee sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia.

KESKEISET SISÄLLÖT

- jännite ja sähkövirta tasavirtapiireissä
- resistanssi ja Ohmin laki
- sähköteho ja Joulen laki
- vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait
- akut ja akun latauspiiri
- Coulombin laki ja homogeeninen sähkökenttä
- potentiaalienergia ja potentiaali homogeenisessa sähkökentässä
- kondensaattori ja kondensaattorin energia
- puolijohteet, diodi ja LED komponentteina virtapiirissä
- sähköturvallisuus: sulake, suojausluokitus ja läpilyöntilujuus

ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7)**TAVOITTEET**

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää induktioilmion keskeisen merkityksen sähkömagnetismissä
- ymmärtää sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet ja merkityksen yhteiskunnan toiminnan kannalta
- tunnistaa sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia
- ymmärtää valon sähkömagneettisena ilmiönä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- ferromagnetismi ja magneettinen dipoli
- magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä
- varatun hiukkasen liike homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä
- virtajohtimen magneettikenttä ja kahden virtajohtimen välinen voima
- sähkömagneettinen induktio, Lenzin laki ja pyörrevirrat
- generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla
- sähkömagneettinen säteily ja sen spektri sekä mustan kappaleen säteilyn spektri
- valon heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen
- valon interferenssi ja diffraktio
- valon polarisaatio kvalitatiivisesti

ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8)**TAVOITTEET**

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee ionisoivan säteilyn vaikutukset ja tutustuu säteilyn turvalliseen käyttöön

- tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan
- ymmärtää kvanttittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- energian kvanttittuminen aineen ja säteilyn vuorovaikutuksessa
- fotonin sähkömagneettisen säteilykentän kvanttina
- atomin rakenne, atomin elektronien kvanttitilat ja aaltomekaanisen atomimallin periaate
- kvanttittumiseen perustuva teknologia: laser ja kvanttirakenteet
- atomiytimen rakenne ja muutokset, radioaktiivinen hajoaminen
- ydinreaktiot, massan ja energian ekvivalenssi, ytimen sidosenergia
- ydinvoima, fissio ja fuusio
- hajoamislaki
- ionisoivan säteilyn lajit ja biologiset vaikutukset sekä soveltaminen lääketieteessä ja teknologiassa
- hiukkasfysiikan standardimalli
- maailmankaikkeuden kehitys

ARVIOINTI

- Numeroarviointi

PAIKALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Fysiikan kertaus, 2 op (FY9L)

TAVOITTEET

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- Opiskelija muodostaa aikaisempaa jäsentyneemmän ja syvällisemmän kuvan lukion fysiikan kurssien sisällöistä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- Opintojaksojen FY1-FY8 sisällöt.

ARVIOINTI

- Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H=hylätty).

OPINTOJAKSO Fysiikan ylioppilastehtävät ja sähköiset työvälineet, 1 op (FY10L)

TAVOITTEET

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- Opiskelija oppii soveltamaan fysiikan tietojaan ja taitojaan entistä monipuolisemmin erilaisissa tilanteissa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- Perehdytään fysiikan digitaalisen ylioppilaskokeen rakenteeseen ja harjoitellaan erilaisiin tehtävätyyppeihin vastaamista.
- Sähköisten työvälineiden monipuolinen ja tarkoituksenmukainen käyttö.

ARVIOINTI

- Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H=hylätty).

17. KEMIA**PAKOLLISET OPINNOT****OPINTOJAKSO Kemia ja minä ja kestävä tulevaisuus, 2 op (KE1&KE2)****TAVOITTEET**

Kemia ja minä -

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja Jatko-opintomahdollisuuksiin
- saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta
- oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna
- osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa
- osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.
- Oppilas tutkii ja kokeilee arjen teknologisia sovelluksia, niiden käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita.

Kemia ja kestävä tulevaisuus -

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävän elämäntavan edistämisessä
- tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa
- osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti
- osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa
- ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä
- kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa
- jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla
- puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät
- ainemäärä ja konsentraatio
- tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävän elämäntavan edistämisessä luonnontieteissä
- aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen
- alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus
- aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla

ARVIOINTI

- Numeroarviointi

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä
- osaa soveltaa ainemäärän ja konsentraation käsitteitä
- osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen hiilen yhdisteitä
- ymmärtää, kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi
- hiilivetyjen sekä hiilen happi- ja typpiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja nimeämisen perusteet
- hapettuminen ja pelkistyminen hiilen happiyhdisteissä
- hiilen yhdisteiden rakenteiden mallintaminen ja ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla
- suhdekaavan ja molekyylikaavan selvittäminen laskennallisesti sekä rakenneisomeria
- kvanttimekaaninen atomimalli, hybridisaatio ja stereoisomeria hiiliyhdisteissä
- tutustuminen spektrien antamaan informaatioon aineen rakenteesta

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme
- osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykYTEknologian sovelluksissa
- osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen
- ymmärtää aineen häviämättömyyden merkityksen kemiassa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- reaktioiden tutkiminen kokeellisesti sekä tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen
- kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen, reaktiotuotteiden kaavat ja nimet
- saanto ja rajoittava tekijä kemiallisessa reaktiossa
- ideaalikaasun tilanyhtälö ja ainemäärä
- saostumis- ja hajoamisreaktio, palamisreaktio
- protolyysi, neutraloituminen ja titraus analyysimenetelmänä

- additio, eliminaatio, substituutio, kondensaatio ja hydrolyysi hiiliyhdisteissä sekä yleisimpien biomolekyylien muodostuminen
- polymeroitumisreaktiot, polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari

ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kemiallisen energian varastoinnin ja hyödyntämisen periaatteita ja osaa perustella mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista
- ymmärtää energian häviämättömyyden ja energianmuutokset kemiallisissa reaktioissa
- tuntee merkittävien metallien ominaisuuksia sekä valmistus- ja jalostusprosesseja ympäristövaikutuksineen
- osaa tutkia sähkökemian liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja kuvata niitä malleja käyttäen
- tuntee yhteiskunnassa merkittävien metallien kierrätyksen ja kiertotalouden periaatteet sekä niihin liittyviä ratkaisuja.

KESKEISET SISÄLLÖT

- reaktiossa sitoutuva tai vapautuva energia muodostumisentalpioiden, sidosenergioiden ja Hessin lain avulla
- reaktiosarja- ja seoslaskujen periaatteet
- hapetusluvut ja hapettumis-pelkistymisreaktiot
- metallien ominaisuuksia ja käyttökohteita, valmistus- ja jalostusprosesseja sekä riittävyys ja kierrätettävyys
- sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari, elektrolyysi ja kemiallisen energian varastointi
- luonnontieteelliseen tutkimukseen tutustuminen tai tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu

ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa
- osaa tutkia kokeellisesti reaktionopeuteen ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä
- osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä
- osaa esittää tutkimustuloksia graafisesti ja arvioida tutkimustuloksia ja -prosessia
- tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen.

SISÄLLÖT

- kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät
- homogeenisen tasapainon kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen käsittely konsentraatioilla, tasapainotilaan vaikuttaminen
- hapot ja emäkset ja niihin liittyvät käsitteet sekä palamistuotteiden reaktiot vedessä
- happo-emästasapainon laskennallinen käsittely
- puskuriliuosten toimintaperiaate sekä elimistön ja luonnon puskurisysteemejä kvalitatiivisella tasolla
- reaktionopeuteen ja tasapainoreaktioihin liittyvien ilmiöiden tutkiminen kokeellisesti sekä ilmiöiden mallintaminen ja analysointi graafisesti tietokonesovelluksella
- tutustuminen kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa

ARVIOINTI

- Numeroarviointi

PAIKALLISET VALINNAISET OPINNOT**OPINTOJAKSO Kemian kertaus, 2 op (KE7L)****TAVOITTEET**

- opiskelija muodostaa aikaisempaa jäsentyneemmän ja syvällisemmän kuvan lukion kemian kurssien sisällöistä

KESKEISET SISÄLLÖT

- opintojaksojen KE1-KE6 sisällöt

ARVIOINTI

- Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H= hylätty).

OPINTOJAKSO Kemian ylioppilastehtävät ja sähköiset työvälineet, 1 op (KE8L)**TAVOITTEET**

- opiskelija oppii soveltamaan kemian tietojaan ja taitojaan entistä monipuolisemmin erilaisissa tilanteissa

KESKEISET SISÄLLÖT

- kemian ylioppilaskokeen soveltavat tehtävät
- sähköisten työvälineiden monipuolinen ja tarkoituksenmukainen käyttö

18. HISTORIA

PAKOLLISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Ihminen, ympäristö ja kulttuuri, 2 op (HI1)

Moduuli tarkastelee yksilön, yhteiskunnan ja luonnon välistä vuorovaikutusta eurooppalaisessa ja globaalissa kulttuuriympäristössä. Opetuksen näkökulma on nykyisyyden selittämisessä sekä historiallisten ilmiöiden pitkän aikavälin tarkastelussa. Moduulissa tutustutaan yhteiskunnallisten taloudellisten rakenteiden keskeisiin muutoksiin sekä sosiaali- ja ympäristöhistoriaan maanviljelyksen alusta nykyaikaan. Moduulissa harjoitellaan monipuolisen historiallisen lähdeaineiston hyödyntämistä.

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon
- ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti
- tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit
- ymmärtää nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin johtaneen kehityksen sekä osaa eritellä siihen vaikuttaneita tekijöitä
- osaa analysoida väestön, talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitystä ja riippuvaisuutta ympäristöstä
- osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.

KESKEISET SISÄLLÖT

Historia tieteenalana

- historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan
- historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina
- maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty
- väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen
- rahatalouden ja kaupan kehitys

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa
- kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön
- väestökehitys ja muuttoliikkeet
- jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous

SUORITUS

- HI1-opintojakso suositellaan suoritettavaksi ensimmäisenä lukion historian opintojaksona ensimmäisen lukiovuoden aikana
- Ei suositella itsenäistä suoritusta

ARVIOINTI

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2)

Moduuli tarkastelee kansainvälisen politiikan keskeisiä ilmiöitä ja valtasuhteiden muutoksia 1900-luvun alusta nykypäivään. Moduulissa analysoidaan kansainvälistä politiikkaa erilaisten taloudellisten ja ideologisten mallien näkökulmista. Keskeisiä teemoja ovat kilpailun ja yhteistyön välinen jännite, tasapainon ja turvallisuuden tavoittelu sekä erilaisten poliittisten järjestelmien kilpailu. Moduulissa syvennetään tiedon hakemisen, analysoinnin ja tuottamisen taitoja sekä perehdytään kansainvälisiin suhteisiin liittyvien erityyppisten lähteiden tulkintaan ja arviointiin.

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat
- osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää mielipidevaikuttamista eri aikoina
- osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen
- osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia
- seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä
- osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kansainvälisen politiikan perusteet

- kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet
- poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kansainvälisiin suhteisiin

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä
- maailmansotien syyt ja seuraukset
- demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu
- ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat

Kaksinapaisesta moninapaiseen maailmaan

- kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päättyminen
- dekolonisaation merkitys ja vaikutukset
- maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino

SUORITUS

- Opintojakso suositellaan suoritettavaksi ensimmäisen tai toisen lukiovuoden aikana
- Ei suositella itsenäistä suoritusta

ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3)

Moduulin tarkoituksena on analysoida Suomen historian keskeisiä muutosprosesseja ja kehityslinjoja taustoineen autonomian ajan loppupuolelta nykyaikaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat Suomen valtiollisen ja kansainvälisen aseman kehittyminen, muutoksiin liittyvät kriisit, siirtyminen sääty-yhteiskunnasta kansalaisyhteiskuntaan sekä poliittiset, taloudelliset ja kulttuuriset murrokset. Moduulissa perehdytään Suomen historian erilaisiin lähteisiin, muuttuviin tulkintoihin ja historian tiedon käyttöön.

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä
- tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia
- ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään
- pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan
- osaa eritellä suomalaiseen identiteettiin ja kulttuuriin eri aikoina liitettyjä ominaisuuksia, mielikuvia ja ihanteita sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen

KESKEISET SISÄLLÖT

Suomalaisen yhteiskunnan juuret

- Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys Suomen ja suomalaisuuden rakentamisessa
- demografiset muutokset ja väestön moninaisuus
- suomalaisen yhteiskunnan modernisoituminen

Itsenäistynyt Suomi osana Eurooppaa

- itsenäistymisprosessi, sisällissota ja sen kansainvälinen konteksti
- eheyttämisen aika ja demokratian kriisi
- Suomi kansainvälisten kulttuurivirtausten osana

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- Suomi toisessa maailmansodassa
- kylmän sodan vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan

Kohti nykyistä Suomea

- yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio
- kulttuuri, tiede ja osaaminen
- kulttuurisesti monimuotoistuva Suomi kansainvälisen yhteisön jäsenenä

SUORITUS

- HI3-opintojakso suositellaan suoritettavaksi toisen lukiovuoden aikana
- Ei suositella itsenäistä suoritusta

ARVIOINTI

- Numeroarviointi

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4)

Moduuli tarkastelee yhteiskunnallisen ajattelun, aatteiden ja ihmisoikeuksien kehittymistä sekä myyttisiä, uskonnollisia ja tieteellisiä maailmanselityksiä antiikista nykypäivään. Moduulissa perehdytään kulttuuriperintöön, taiteeseen ja tieteseen oman aikansa ilmentäjinä Euroopassa. Tarkastelun kohteena on eurooppalainen ihminen, yksilön ja yhteiskunnan suhde, sukupuoli ja arkielämä.

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa
- ymmärtää tieteen, taiteen, ihmiskuvan ja sukupuoliroolien muutoksen suhteessa yhteiskunnalliseen kehitykseen
- ymmärtää taiteen ja populaarikulttuurin merkityksen historiakäsityksen luomisessa
- osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia
- osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan
- pystyy analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen
- osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota

KESKEISET SISÄLLÖT

Eurooppalainen ihminen

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- antiikin kulttuurien yleispiirteet
- demokratian ja tieteellisen ajattelun synty
- keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa
- reformaatio ja tiedon vallankumous
- valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen
- 1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset

Kohti nykyaikaa

- taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen
- tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat
- demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat
- tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen
- sukupuoliroolien murros

SUORITUS

- HI4-opintojakso suositellaan suoritettavaksi ensimmäisen lukiovuoden aikana HI1-opintojakson jälkeen
- Itsenäinen suoritus on mahdollista

ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Ruotsin Itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5)

Moduuli tarkastelee Suomen kehitystä osana Itämeren alueen historiaa autonomian ajalle asti. Moduulissa perehdytään yhteiskunnan, talouden ja ympäristön lisäksi yhteisöjen ja yksilöiden väliseen vuorovaikutukseen, arjen historiaan ja ihmisten elämäntapaan sekä elinkeinoihin historian eri vaiheissa. Moduulissa syvennyttään erityisesti lähiympäristön historian lähteisiin ja erilaisiin tutkimusmenetelmiin.

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Suomen alueen historiallisia lähteitä ja osaa arvioida niitä kriittisesti
- tuntee suomalaista, saamelaista ja muiden vähemmistöryhmien kulttuuriperintöä ja arjen historiaa
- hallitsee Suomen historialliset kehityslinjat sekä niiden yhteydet pohjoismaiseen kehitykseen ja Itämeren alueeseen
- kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta
- osaa eritellä Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen
- osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin
- osaa tarkastella Suomen historian käyttöä politiikassa ja identiteetin luomisessa.

KESKEISET SISÄLLÖT

Suomen alue esihistoriallisella ajalla

- tutkimusmenetelmät ja lähteet
- käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä

Keskiaika

- Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen
- kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen
- yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri

Uusi aika

- reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta
- Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen
- elämäntapa sääty- ja maatalousyhteiskunnassa
- Suomen aseman muutos ja uudistukset Ruotsin ajan lopulla

Suomi osana Venäjää

- Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty
- suomalaisen identiteetin luominen, sivistys, tiede ja taide

SUORITUS

- HI5-opintojakso suositellaan suoritettavaksi toisen lukiovuoden aikana
- Itsenäinen suoritus on mahdollista

ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6)

Moduulissa perehdytään kulttuurin käsitteeseen ja kulttuurieroja koskevan ajattelun muutoksiin sekä tarkastellaan, miten suhtautuminen eri kulttuureihin on vaihdellut ajattelun ja yhteiskuntien rakenteen muuttuessa. Kulttuuri ymmärretään kokonaisvaltaisena käsitteenä. Moduulissassa tarkastellaan eurooppalaisten ja Euroopan ulkopuolisten kulttuurien kohtaamista ja vuorovaikutusta historian eri aikoina.

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kulttuurien vuorovaikutusta koskevia teorioita ja käytänteitä
- tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa
- osaa eritellä kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä historiallisessa että nykypäivän kontekstissa
- analysoi esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä
- erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä
- osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä, eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita sekä kulttuurien vaikutusta yksilöön
- tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista asiatekstiä käyttämällä monipuolisesti ja kriittisesti lähdeaineistoa.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

- kulttuurit ja niiden vuorovaikutus

Moduulissa tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kaksi tai useampia kulttuureja seuraavilta alueilta:

- Aasian kulttuurit
- Afrikan kulttuurit
- arktiset kulttuurit
- Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit
- Latinalaisen Amerikan kulttuurit
- Lähi-idän kulttuurit
- Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit

SUORITUS

- HI6-opintojakso suositellaan suoritettavaksi ensimmäisen lukiovuoden aikana
- Itsenäinen suoritus on mahdollista

ARVOINTI

- Numeroarviointi

PAIKALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Maailmanpolitiikka NYT, 2 op (HI7L)

Maailmanpolitiikka NYT -opintojaksolla käsitellään laajasti oman aikamme ajankohtaisia historiallisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä erilaisia työskentelytapoja käyttäen. Aiheita ovat esimerkiksi kriisit, ihmisten muuttovirrat ja niiden aiheuttamat muutokset, suurvaltojen ja valtioliittojen toiminta, turvallisuuspolitiikka ja voimankäyttö, kansainvälinen talous ja globalisaatio sekä Suomen ja suomalaisten asema kansainvälisessä ympäristössä. Pääpaino on ajankohtaisten ilmiöiden ymmärtämisessä sitomalla ajankohtaisuus historialliseen kehityskulkuunsa. Opintojakso soveltuu hyvin myös yhteiskuntaopista kiinnostuneille.

YLEISET TAVOITTEET

Tavoitteina on, että oppilas

- kasvaa aikaansa seuraavaksi aktiiviseksi kansalaiseksi
- oppilas ymmärtää sitoa ajankohtaiset historialliset ja yhteiskunnalliset ilmiöt historialliseen taustaansa
- vuorovaikutus- ja keskustelutaidot
- oppilas harjaantuu laatimaan aiheista pohjustuksia
- oppilaalle kehittyy taito luoda ja puolustaa omia kantojaan ja kyky väitellä
- oppilas pystyy laatimaan esitelmän tai tutkielman ajankohtaisesta aiheesta sen taustoihin sitoen

KESKEISET SISÄLLÖT

Ajankohtaiset maailmanpolitiikkaan liittyvät teemat, kuten

- suurvaltapolitiikka
- kansainväliset kriisit ja muuttoliike
- geopolitiikka
- globalisaation ja kansainvälisen talouden vaikutus valtioiden suhteisiin
- Suomi osana maailmanpolitiikkaa
- valtion, yhteisön ja yksilön turvallisuus
- kyberturvallisuus

SUORITUS

- HI2 -opintojakso pitää olla suoritettuna ennen Maailmanpolitiikka NYT -opintojaksoa
- Itsenäinen suoritus ei ole mahdollista.

ARVIOINTI

- Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H= hylätty)

OPINTOJAKSO Historian kertaus, 2 op (HI8L)

Moduulissa kerrataan lukion historian keskeiset sisällöt ja harjoitellaan ylioppilaskirjoituksia varten.

YLEISET TAVOITTEET

- opiskelija kertaan lukion historian sisällöt
- saa varmuutta vastaustekniikkaansa tekemällä harjoituksia ja tehtäviä
- pystyy pitämään kiinni aikatauluista ja ottamaan vastuuta opiskelustaan

KESKEISET SISÄLLÖT

- lukion historian keskeiset sisällöt

SUORITUS

- kolmannen vuoden ensimmäisessä jaksossa ennen syksyn ylioppilaskirjoituksia

ARVIOINTI

- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H= hylätty)

19. YHTEISKUNTAOPPI**VALTAKUNNALLISET PAKOLLISET OPINNOT****OPINTOJAKSO Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1)**

Moduuli perehdyttää valtiollisiin ja yhteiskunnallisiin järjestelmiin ja niissä vaikuttamiseen. Moduuli keskittyy suomalaisen yhteiskunnan analyysiin valtio-opin, sosiaalipolitiikan ja sosiologian käsitteistöä ja teorioita hyödyntäen. Keskeisiä näkökulmia ovat demokratia, yhteiskunnan perusrakenteiden kehitys, valta ja vaikuttaminen aktiivista ja osallistuvaa kansalaisuutta korostaen.

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä
- ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet
- tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta
- tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa
- osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista
- pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyyttisesti erilaisista näkökulmista
- osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta
- osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa

KESKEISET SISÄLLÖT

Suomalainen yhteiskunta

Suomen yhteiskunnan rakenne

- Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne
- väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät

Demokratia ja oikeusvaltio

- ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet
- oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus
- pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimusyhteiskunta
- kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys
- Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä
- median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen

SUORITUS

- YH1-opintojakso suositellaan suoritettavaksi toisen lukiovuoden aikana
- Ei suositella itsenäistä suoritusta

OPINTOJAKSO Taloustieto, 2 op (YH2)

Taloustieteisiin pohjautuva moduuli johdattaa ymmärtämään talouden toimintaperiaatteita ja ajankohtaista talouspoliittista keskustelua. Se käsittelee mikro- ja makrotalouden kysymyksiä kansalaisten, yritysten ja valtioiden näkökulmista. Moduulissa perehdytään talouden ja politiikan kytköksiin sekä työnteon ja yrittämisen merkitykseen hyvinvointivaltion rahoittamisessa. Lisäksi tarkastellaan talouden ja ympäristön suhdetta kestävän kehityksen näkökulmasta.

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä
- tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat
- osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita
- ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa
- osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan
- osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen
- osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.

KESKEISET SISÄLLÖT

- Kansantalous ja sen toimijat
- talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen
- kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus
- oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla
- työ, yrittäjyys ja yritykset
- Suomi globaalin talouden osana
- rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta
- talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset

Talouspolitiikka

- kestävän talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat
- julkinen talous ja sen tasapaino
- talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet

SUORITUS

- YH2-opintojakso suositellaan suoritettavaksi toisen lukiovuoden aikana
- Ei suositella itsenäistä suoritusta

ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3)

Moduuli perehdyttää Euroopan taloudelliseen ja poliittiseen yhdentymiseen ja yksittäisen kansalaisen asemaan ja turvallisuuteen yhentyvässä Euroopassa ja globalisoituvassa maailmassa. Moduulin suorittamisen aikana opitaan seuraamaan ajankohtaisia maailman tapahtumia. Se kannustaa osallistumaan erilaisia kansainvälisen politiikan ilmiöitä koskevaan keskusteluun.

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä
- ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista
- tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa
- ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena
- osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta
- osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

KESKEISET SISÄLLÖT

Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- ympäristö, ilmastonmuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus
- kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet
- Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja
- kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhentyminen

- eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus
- Suomi osana EU:n päätöksentekoa
- EU:n talous- ja aluepolitiikka
- EU globaalina toimijana

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- paikallinen ja kansallinen turvallisuus
- Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka
- muuttuvat turvallisuusuhat ja niiden ratkaisumahdollisuudet

SUORITUS

- YH3-opintojakso suositellaan suoritettavaksi kolmannen lukiovuoden aikana
- Ei suositella itsenäistä suoritusta

ARVIOINTI

- Numeroarviointi

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Lakitieto, 2 op (YH4)

Moduulissa perehdytään Suomen oikeusjärjestyksen ja oikeuden käytön perusasioihin. Moduulissa tutustutaan tärkeimpiin oikeudellisiin sopimuksiin ja tiedon lähteisiin sekä paneudutaan tavanomaisten oikeusasioiden hoitamiseen.

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet
- osaa etsiä oikeudellisen tiedon lähteitä, tulkita niitä ja soveltaa niiden antamaa tietoa
- tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin
- osaa eritellä oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioida siinä esitettyjä näkemyksiä.

KESKEISET SISÄLLÖT

Oikeusjärjestyksen perusteet

- juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet
- oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö
- oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä
- oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos

Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueilla

- sopimus- ja vahingonkorvausoikeus
- perhe- ja jäämistöoikeus
- varallisuus oikeus
- tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus
- työoikeus
- asumiseen liittyvä sopimusoikeus
- hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa
- prosessi- ja rikosoikeus
- ympäristöoikeus

SUORITUS

- YH4-opintopakso suositellaan suoritettavaksi toisen lukiovuoden aikana
- Ei suositella itsenäistä suoritusta

ARVIOINTI

- Numeroarviointi

PAIKALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Yhteiskuntaopin kertaus, 2 op (YH5L)

Moduulissa kerrataan lukion yhteiskuntaopin keskeiset sisällöt ja harjoitellaan ylioppilaskirjoituksia varten.

YLEISET TAVOITTEET

- opiskelija kertaan lukion yhteiskuntaopin sisällöt
- saa varmuutta vastaustekniikkaansa tekemällä harjoituksia ja tehtäviä
- pystyy pitämään kiinni aikatauluista ja ottamaan vastuuta opiskelustaan

KESKEISET SISÄLLÖT

- lukion yhteiskuntaopin oppimäärän keskeiset sisällöt

SUORITUS

- 3. lukiovuoden aikana ennen kevään ylioppilaskirjoituksia

ARVIOINTI

- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H=hylätty)

20. USKONTO, EVANKELIS-LUTERILAINEN USKONTO

PAKOLLISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Uskonto ilmiönä - kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin jäljillä, 2 op (UE1)

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta
- osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä
- hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa
- kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde
- maailman uskontotilanne, uskonnottomuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena
- uskontojen merkitys kestävästä tulevaisuudesta rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä

- juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet
- pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa
- juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa
- juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille

SUORITUS

- suoritusjärjestys vapaa
- itsenäinen suoritus vain hyvin perustellusta syystä

ARVIOINTI

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2)

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa
- tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä
- perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa
- osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja
- kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä

KESKEISET SISÄLLÖT

- kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa
- uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Euroopassa
- katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset
- karismaattinen kristillisyys ilmiönä
- kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet
- ekumenia ja uskontodialogi
- kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja

SUORITUS

- suoritusjärjestys vapaa
- itsenäinen suoritus vain hyvin perustellusta syystä

ARVIOINTI

- numeroarviointi

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3)

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin
- tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa
- hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä
- hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä
- kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä

KESKEISET SISÄLLÖT

- hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne
- jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet
- buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin
- Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne
- shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa
- Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa
- luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys
- uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä

SUORITUS

- Suoritusjärjestys vapaa
- itsenäinen suoritus perustellusta syystä

ARVIOINTI

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4)

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla
- ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla
- tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä

- osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapautteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua
- kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä

KESKEISET SISÄLLÖT

- Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio
- uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset
- uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa
- muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinusko yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina
- uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa
- uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa

Osana moduulia voidaan toteuttaa vapaaehtoistyöhön liittyvä projekti tai perehtyä jonkin uskonnollisen yhteisön yhteiskunnalliseen toimintaan.

SUORITUS

- suoritusjärjestys vapaa
- itsenäinen suoritus perustellusta syystä
-

ARVIOINTI

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5)

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen
- perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia
- tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja
- harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa

KESKEISET SISÄLLÖT

- uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä
- uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa
- uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana
- uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa

- Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla

SUORITUS

- suoritusjärjestys vapaa
- itsenäinen suoritus perustellusta syystä

ARVIOINTI

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6)

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta
- tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa
- osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä
- kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa

KESKEISET SISÄLLÖT

- uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet
- uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa
- uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa
- uskontojen mediajulkisuus
- uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki

Osana moduulia voidaan toteuttaa uskontoon liittyvä mediasisältö, media-analyysi tai pienimuotoinen uskontoon liittyvä tutkimus

SUORITUS

- suoritusjärjestys vapaa
- itsenäinen suoritus mahdollinen

ARVIOINTI

- numeroarviointi

21. USKONTO, ORTODOKSINEN USKONTO

PAKOLLISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Uskonto ilmiönä, 2 op (U01)

OPINTOJAKSO Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (U02)

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Maailman uskontoja, 2 op (U03)

OPINTOJAKSO Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (U04)

OPINTOJAKSO Ortodoksisuus ja taide, 2 op (U05)

OPINTOJAKSO Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (U06)

22. ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

PAKOLLISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Minä ja hyvä elämä, 2op (ET1)

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää hyvän elämän pohtimiseen liittyvät keskeiset käsitteet ja osaa käyttää niitä oman elämänsä jäsentämisessä
- tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä, osaa arvioida niitä sekä tarkastella niitä suhteessa omiin elämäntavoitteisiin
- osaa arvioida erilaisia hyvän elämän edellytyksiä ja identiteettivalintoja yhdenvertaisuutta kunnioittaen
- tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä, miten ne johtavat erilaisiin hyvän elämän ihanteisiin
- ymmärtää oman identiteettinsä osa-alueita ja osaa eritellä siihen vaikuttavia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tekijöitä
- kehittää kykyään elämänsä tutkimukseen keskusteluun, vuorovaikutukseen ja näkemystensä ilmaisemiseen vastuullisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.

KESKEISET SISÄLLÖT

- minuus, elämänsä tutkimus, maailmankatsomus ja maailmankuva
- hyvän elämän tekijöitä ja ulottuvuuksia: tarpeet, onnellisuus, elämän merkityksellisyys, hyvinvointi ja toimintavalmiudet, erilaisia hyvän elämän malleja

- luonnon- ja ihmistieteellisiä, filosofisia, taiteessa ja populaarikulttuurissa ilmeneviä sekä sekulaareja ja uskonnollisia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita
- yksilöllisyys, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys
- ihmisen identiteetti ja sosiaalisuus: yksilöt yhteisöissä, yksityinen ja julkinen, sosiaaliset suhteet, roolit ja normit, ihmisen yhteisöllisen aseman intersektionaalisuus
- ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus, opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema.

SUORITUS

- Itsenäinen suoritus perustellusta syystä

ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2)

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle identiteetille
- ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä ja yhteiskunnallisia rakenteita voidaan tarkastella tieteellisesti ja niillä on suuri merkitys yksilön elämäkatsomukselle ja elämänvalinnoille
- osaa arvioida kriittisesti niin omia kuin muiden yhteiskunnallisia väitteitä ja katsomuksia
- osaa tulkita ja arvioida erilaisten medioiden ja muiden yhteiskunnallisten instituutioiden tarjoamaa informaatiota
- osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen osa-alueita, yhteiskunnallisia rakenteita, ideologioita piirteitä sekä vallitsevia yhteiskunnallisia arvoja
- ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnonvapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestävänsä tulevaisuuden rakentamisen periaatteita
- osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä
- osaa arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia sekä kasvattaa valmiuttaan rakentamaan ja vastuulliseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kriittinen ajattelu ja väitteiden järkipäiväinen perustelu: ympäröivän todellisuuden jäsentäminen ja sen erilaiset vääristymät
- median ja muiden informaationlähteiden toimintalogiikka; koulun, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä kulttuuristen, mukaan lukien uskonnollisten yhteisöjen, vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämäkatsomukseen
- aikalaiskritiikki: yhteiskunnan ja eri alakulttuurien aatteita ja arvoja
- yhteiskunnassa toimimisen ja aktiivisen kansalaisuuden tiedollisia perusteita: yhteiskunnalliset rakenteet, sosiaaliset tosiasiat, modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet, kuten individualismi ja yhteisön ja yhteiskunnan ero, sekä näiden vaikutus yksilön elämään
- taloudellinen ja poliittinen valta Suomessa ja globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset

- ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet; ihmisoikeusasiakirjat, kuten YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus; ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti
- globaali oikeudenmukaisuus, kestävä tulevaisuus, ilmastonmuutoksen torjunta sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030

SUORITUS

- Itsenäinen suoritus perustellusta syystä

ARVIOINTI

- Numeroarviointi

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Kulttuurit, 2 op (ET3)

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämänkatsomukselleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa
- osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa
- osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa
- hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus ja vähemmistökulttuurit
- osaa hahmottaa erilaiset elämänkatsomukselliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun
- tunnistaa vihapuheen ja osaa erottaa sen sananvapauden vastuullisesta käytöstä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa, etnosentrismi ja kulttuurirelativismi
- kulttuuria koskevan tutkimuksen perusteita: tutkittavan ja tutkijan näkökulmat, kenttätyö, etnografia, kysely, haastattelu
- kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisus, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämänkatsomukseen, Unescon maailmanperintöohjelma
- suomalaisen kulttuurin ja identiteettipolitiikan historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit
- kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset tulkinnat ja vaikutukset
- etnisyyden, rasmin ja muun syrjinnän sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa

SUORITUS

- Itsenäinen suoritus perustellusta syystä

ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Katsomukset, 2 op (ET4)

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa eritellä maailman- ja elämäkatsomuksen sekä maailmankuvan käsitteitä, arvioida niihin liittyviä perusteita sekä erottaa katsomukselliset ja arvokysymykset mielipidekysymyksistä
- ymmärtää katsomusten, kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen jatkuvaa historiallista muuttumista sekä osaa sen perusteella eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia
- osaa eritellä ja arvioida evoluution, universaalien eettisten järjestelmien, Euroopan uuden ajan murroksen, valistuksen, tieteen sekä modernin markkinatalouden merkitystä maailmankuviin ja omaan elämäkatsomukseensa
- osaa arvioida erilaisten arvojen, maailmankuvien ja tietämisen tapojen sekä yksilöllisten, yhteisöllisten, poliittisten ja uskonnollisten ulottuvuuksien painoarvoa erilaisissa elämän- ja maailmankatsomuksissa
- osaa eritellä oman elämäkatsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten perusteita ja muotoutumista sekä ymmärtää, että elämäkatsomuksen lähtökohdat olisivat voineet poiketa nykyisistä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- katsomuksellinen käsitteistö; katsomukset perustavina tapoina käsittää maailma ja katsomuksellisten kysymysten luonne
- ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutuminen: evoluution, kielen ja joustavan yhteistyön merkitys ihmislajin kehityksessä; animismi, teismi, ateismi
- katsomusten historiaa: universaalien katsomusten ja moraalijärjestelmien synty, modernin subjektin ja tieteellisen maailmankuvan synty, edistysusko ja yhteiskunnan osa-alueiden eriytyminen uudenlaisten katsomusten taustana
- poliittisia maailmankatsomuksia, kuten liberalismi, sosialismi ja nationalismi; katsomusten ilmeneminen elämäntavassa, taiteessa, urheilussa sekä suhteessa luontoon ja ympäristöön
- elämäkatsomuksen jäsentäminen katsomushistorian näkökulmasta; oman elämäkatsomuksen taustalla olevat satunnaiset historialliset seikat.

SUORITUS

- Itsenäinen suoritus perustellusta syystä

ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5)

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kykyä lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia maailmankatsomuksia sekä kykyä verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämänskatsomukseensa
- tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen sekä uskontokritiikkiin
- hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa
- perehtyy suuriin maailmanuskontoihin ja hahmottaa niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- perehtyy ateismin, agnostismin ja humanismin historiaan
- ymmärtää, että uskonnottomuus ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on vahva kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys.

KESKEISET SISÄLLÖT

- keskeisiä uskonnollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja jumala
- kristinuskon ja islamin sekä buddhalaisuuden ja hindulaisuuden historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; Itä-Aasian katsomuserinteiden yleiset piirteet
- ateismi, agnostismi, uskonnottomuus ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet
- uskonnon ja uskonnottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä: liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, tapauskonnollisuus, uudet uskonnolliset liikkeet, sekularisaatio ja julkisen vallan tunnustuksettomuuden periaate.

SUORITUS

- Itsenäinen suoritus perustellusta syystä

ARVIOINTI

- Numeroarviointi

OPINTOJAKSO Tulevaisuus, 2 op (ET6)

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu tulevaisuuden tutkimisen keinoihin ja tehtäviin sekä ymmärtää, että vaikka tulevaisuutta on vaikea ennustaa, siihen voidaan vaikuttaa arvoilla, teoilla ja valinnoilla
- hahmottaa erilaisia suhtautumistapoja teknologian kehitykseen ja osaa arvioida, miten tekninen muutos vaikuttaa yhteiskuntaan, kulttuuriin ja ympäristöön

- omaksuu valmiuksia, niin asenteita, tietoja kuin tunnetaitojakin, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen ja ymmärtää ilmastonmuutoksen vaikutuksia sekä sen torjumisen keinoja ja niiden esteitä
- osaa arvioida tieteellis-teknologisen vallankumouksen vaikutusta nykyaikaisiin yhteiskuntiin, maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseensa
- ymmärtää utopioiden ja dystopioiden merkityksen historiallisten, ajankohtaisten ja tulevaisuuden kysymysten heijastajina.

KESKEISET SISÄLLÖT

- tulevaisuuden tutkimus, heikot ja vahvat signaalit, tulevaisuustyö; mahdollisia, todennäköisiä ja toivottavia tulevaisuuden skenaarioita
- tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin
- tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin
- yhteiskunnan, talouden rakenteiden ja työn muutos: esimerkiksi robotiikka, eriarvoistuminen, muutokset työn ja varallisuuden jaossa
- globaalisti vaikuttavat ekologiset muutokset: ilmastonmuutos, massasukupuutot, diversiteetin heikkeneminen, kansainvaellukset
- yksilön valinnat ja yhteistyö paremman tulevaisuuden puolesta; tekninen kehitys hyvän elämän mahdollistajana
- erilaisia fiktiivisiä tulevaisuuden kertomuksia ja niiden kritiikkejä, dystopiat ja utopiat

SUORITUS

- Itsenäinen suoritus perustellusta syystä

ARVIOINTI

- Numeroarviointi

23. FILOSOFIA

PAKOLLISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- muodostaa käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin
- oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä
- tuntee ja oppii erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä
- perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin

- osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa
- johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoittelu suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna
- keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen
- tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero
- tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloin: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa

SUORITUS

- suositellaan suoritettavaksi ensimmäisenä filosofian kurssina
- itsenäinen suoritus vain hyvin perustellusta syystä

ARVIOINTI

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Etiikka, 2 op (FI2)

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin
- osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron
- osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalien velvoittavuutta
- oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla
- osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioimaan filosofisen etiikan välinein
- osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.

KESKEISET SISÄLLÖT

- moraalit ja sitä pohtiva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyve-, seuraus-, sopimus-, oikeus- ja velvollisuusetiikan perusteet
- moraalien luonne normijärjestelmänä ja sen ero juridisiin ja tapanormeihin perustuviin järjestelmiin, moraalinen relativismi
- filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta
- etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat
- eläimiä ja ympäristöä koskevia eettisiä kysymyksiä

SUORITUS

- suoritus FI1 -kurssin jälkeen
- itsenäinen suoritus vain hyvin perustellusta syystä

ARVIOINTI

- numeroarviointi

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT**OPINTOJAKSO Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3)****YLEISET TAVOITTEET**

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy joihinkin yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin
- oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vapautta, tasa-arvoa ja vallankäyttöä yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa
- pystyy arvioimaan filosofisesti yhteiskunnan rakennetta ja sen oikeutusta
- osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin
- ymmärtää oikeuksien merkityksen yhteiskunnan perustana.

KESKEISET SISÄLLÖT

- yhteiskuntajärjestyksen oikeuttaminen, yhteiskuntasopimusteoriat
- vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muodot
- ihmisoikeudet, kansalaisoikeudet ja oikeusvaltio; demokratia ja yhteisöllisyys yhteiskunnallisina arvoina
- poliittiset ihanteet: liberalismi, sosialismi, anarkismi, konservatismi, nationalismi; yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat
- hyvinvoinnin ja talouden suhde; tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierojen oikeuttaminen; hyvinvointivaltio
- ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta, eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki

SUORITUS

- suoritus FI1 -kurssin jälkeen
- itsenäinen suoritus vain hyvin perustellusta syystä

ARVIOINTI

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Totuus, 2 op (FI4)**YLEISET TAVOITTEET**

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa erottaa mielipiteet tosiasiaväittämistä ja ymmärtää tarpeen perustella tosiasiaväittämät
- ymmärtää kielen ja merkitysten roolin todellisuuden hahmottamisessa

- osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä
- osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta
- osaa arvioida havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen
- oppii arvioimaan tilanteita, joissa eri tutkimukset antavat erilaisia tuloksia ja toimintavaihtoehtoja.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kieli, merkitys ja totuus
- totuuden luonne ja totuusteoriat; totuuden lähestyminen; välttämätön ja kontingentti totuus
- todellisuuden ja tietoisuuden luonne; realismi ja antirealismi
- tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen
- tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka
- tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen
- selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta erilaisissa tieteissä

SUORITUS

- Suoritus FI1 -kurssin jälkeen
- itsenäinen suoritus vain hyvin perustellusta syystä

ARVIOINTI

- numeroarviointi

24. PSYKOLOGIA

PAKOLLISET OPINNOT

Ihminen oppijana ja toimijana, 4 op (PSOP1)

Opintojakso muodostuu pakollisista psykologian (PS1) ja opinto-ohjauksen (OP1) moduuleista. Moduuli OP1 on esitelty opinto-ohjauksen kohdalla.

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Moduuli OP1 suoritusmerkintä (S=suoritettu, H=hylätty) ja moduuli PS1 numeroarviointi.

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1)

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin
- osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta
- osaa selittää tietoisien ja ei-tietoisien toiminnan luonnetta ja eroja
- osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä
- tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta

- osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.

KESKEISET SISÄLLÖT

Psykologia tieteenä

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- psyykkinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista
- biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta
- sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisatiosta ja tilannetekijöistä
- kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä
- tietoinen ja ei-tietoinen toiminta

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- psyykkinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset
- biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen
- sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista

Psykologinen tutkimus

- tieteellinen tieto ja arkitieto
- tieteellisen tutkimuksen prosessi
- otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa
- psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet
- esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista

SUORITUS

- suositellaan suoritettavaksi ensimmäisenä psykologian kurssina
- itsenäinen suoritus vain hyvin perustellusta syystä

ARVIOINTI

- numeroarviointi

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Kehittyvä ihminen, 2op (PS2)

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta
- osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudelta läpi elämänkulun
- osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa
- osaa antaa esimerkkejä sosialisatiosta ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen
- ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta
- perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä

- osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen
- osaa kuvailla, miten ihmisen kehitystä tutkitaan.

KESKEISET SISÄLLÖT

Hermoston kehitys psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana

- perimän merkitys
- kypsyminen ja oppiminen
- herkkyykskaudet
- plastisuuden merkitys kehityksessä

Tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet
- temperamentti
- minuus ja minäkäsitys
- tunteet, tunnetaidot ja tunteiden säätely
- vertaissuhteet ja sosiaaliset taidot

Kognitiivinen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- kieli ja ajattelu
- toiminnanohjaus

Identiteetin muuttuvuus elämänkulun aikana

- henkilökohtainen identiteetti
- sosiaalinen identiteetti
- kulttuuri-identiteetti ja etninen identiteetti
- sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus

Kehityksen yksilöllisyys ja jatkuvuus

- erilaisia kehityspolkuja varhaislapsuudesta aikuisuuteen
- vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitys

Psykologinen tutkimus

- kaksos- ja adoptiotutkimus
- pitkittäis- ja poikittaistutkimus
- esimerkkejä havainnointia hyödyntävistä tutkimuksista

SUORITUS

- Suoritus PS1 -kurssin jälkeen
- itsenäinen suoritus vain perustellusta syystä

ARVIOINTI

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3)

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen
- osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn
- ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle

- ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa
- tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä
- ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermostoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana
- osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotoimintaa
- osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.

KESKEISET SISÄLLÖT

Tiedonkäsittelyn yleisiä periaatteita

- ärsykelähtöinen ja skeemalähtöinen tiedonkäsittely
- tietoinen ja ei-tietoinen tiedonkäsittely

Havaitseminen ja tarkkaavaisuus

- sisäiset mallit ja havaintokehä
- havaitseminen, perustietoa erityisesti näönvaraisesta havaitsemisesta sekä sen hermostollisesta perustasta
- tahaton ja tahdonalainen tarkkaavaisuus
- perustietoa tarkkaavaisuuden hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä tarkkaavaisuushäiriöistä

Muisti

- työmuistin ja säilömuistin toiminta
- muistin rekonstruktivisuus ja unohtaminen
- perustietoa muistin hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä aivoperäisistä muistihäiriöistä

Kieli

- kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä
- perustietoa kielellisten toimintojen hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä

Päätöksenteko

- nopea ja hidas ajattelu
- esimerkkejä kognitiivisista vinoumista ja heuristiikoista

Aivojen rakenne ja hermostollinen toiminta

- hermoston ja aivojen päärakenteet
- hermosolun ja synapsin toiminta
- tiedon kulku hermostoverkoissa
- plastisuus
- esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta

Kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmät

- kokeellisen tutkimuksen periaatteet
- esimerkkejä tapaustutkimuksista
- esimerkkejä aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista
- kokeellisen tutkimuksen suunnittelu

SUORITUS

- Suoritus PS1 -kurssin jälkeen
- itsenäinen suoritus vain perustellusta syystä

ARVIOINTI

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Tunteet, psyykkinen hyvinvointi ja mielenterveys, 2 op (PS4)

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta
- ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä
- osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen
- tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä
- osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia
- osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa
- syventyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.

KESKEISET SISÄLLÖT

Tunteiden psykologia

- tunteiden muodostuminen: tunnereaktio ja tunnekokemus
- perustietoa tunteiden ja niiden säätelyn hermostollisesta perustasta
- tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus
- tunteiden merkitys kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä
- tunteiden säätely hyvinvoinnin osatekijänä

Psyykkinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen hallintakeinojen ja defenssien merkitys

- resilienssin merkitys hyvinvoinnille
- nukkumisen ja vuorokausirytmien merkitys psyykkiselle toiminnalle
- keskeiset unen laatuun vaikuttavat tekijät
- stressin aiheuttajia, vaikutuksia ja säätelykeinoja
- kriisit psyykkisen tasapainon uhkana ja niistä selviytyminen

Mielenterveys

- mielenterveys käsitteenä
- yleisimpien mielenterveyshäiriöiden luokittelu ja tietoa niiden tyypillisistä oireista
- esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja -häiriöiden syntyä selittävistä biologisista, psyykkisistä ja sosiaalisista sekä kulttuurisista taustatekijöistä
- esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja häiriöiden biologisista ja psykososiaalisista hoitomuodoista sekä erilaisista psykoterapian toteutustavoista
- esimerkkejä ajankohtaisesta mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta

Psykologinen tutkimus

- ei-kokeellinen tutkimus: korrelatiivinen ja kuvaileva tutkimus
- esimerkkejä fysiologisia mittausmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista

SUORITUS

- Suoritus PS1 -kurssin jälkeen
- itsenäinen suoritus vain perustellusta syystä

ARVIOINTI

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5)

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa
- osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa
- osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa
- osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan
- ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta
- osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestäväen tulevaisuuden rakentamiseen
- osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.

KESKEISET SISÄLLÖT

Perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitys persoonallisuuden kehittymiseen

- persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus
- perustietoa käyttäytymisgenetiikasta

Persoonallisuuden tarkastelu eri näkökulmista

- temperamentti
- piirreteoreettinen näkökulma
- motivaatio
- yksilölliset tulkinta- ja toimintatyylit
- identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu

Älykkyys ja luovuus osana ihmisen toimintaa

- älykkyyden määritelmiä
- älykkyyden mittaaminen ja siihen liittyvät haasteet
- perimän ja ympäristön vuorovaikutus älykkyydessä
- luovuuden määritelmiä ja luovuuteen liittyviä tekijöitä

Kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen toimintaan

- tiedonkäsittely sosiaalisissa tilanteissa: stereotyyppien, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostuminen
- esimerkkejä sosiaalisuuden hermostollisesta perustasta
- ryhmän merkitys yksilölle ja ryhmien väliset suhteet
- tilannetekijöiden vaikutus yksilöön ja ryhmään
- kulttuurien eri ulottuvuuksia
- esimerkkejä kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen
- esimerkkejä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa

Psykologinen tutkimus

- yksilöllisten erojen tutkiminen

- persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät
- reliabiliteetti ja validiteetti
- esimerkkejä kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista
- esimerkkejä sosiaalipsykologian tutkimuksista

SUORITUS

- Suoritus PS1 -kurssin jälkeen
- itsenäinen suoritus vain perustellusta syystä

ARVIOINTI

- numeroarviointi

PAIKALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Ajankohtainen psykologia, 2 op (PS6L)

YLEISET TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on

- kerrata ja syventää muilla psykologian opintojaksoilla opiskeltuja aihepiirejä
- tarkastella ajankohtaisia ilmiöitä psykologian ja sosiaalipsykologian näkökulmasta
- perehtyä ajankohtaisiin psykologian ja sosiaalipsykologian teemoihin
- soveltaa psykologian ja sosiaalipsykologian tietoa käytäntöön

KESKEISET SISÄLLÖT

- ajankohtaisten ilmiöt psykologian näkökulmasta
- psykologiatieteen ajankohtaiset teemat
- ainereaalikokeen tehtävätyypit ja niihin vastaaminen
- psykologian keskeiset käsitteet
- psykologian keskeiset suuntaukset, teoriat ja tutkimukset

SUORITUS

- Suoritus PS1 -kurssin jälkeen
- itsenäistä suoritusta ei suositella kurssin luonteesta johtuen

ARVIOINTI

- kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty).

25. TERVEYSTIETO

PAKOLLISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Terveys voimavarana, 2 op (TE1)

Terveysten kokonaisvaltaisuus

- terveyttä määrittävät keskeiset tekijät ja niiden vaikutusmekanismit
- terveyttä ja elintapoja selittävät keskeiset sosiaalipsykologiset teoriat ja mallit:
- suunnitellun käyttäytymisen teoria, sosiaalis-kognitiivinen teoria, terveystietokomusmalli,

- muutosvaihemalli
- terveystieteellisiä ilmiöitä: terveyden arvostamisen ja käyttäytymisen välinen ristiriita,
- medikalisaatio ja terveyteen sairastuminen, elintapoihin puuttuminen, uskomus- eli
- vaihtoehtohoidot

Kehon ja mielen hyvinvoinnin keskeiset perusteet

- terveyttä edistävä ravinto, liikunta, lepo, uni sekä painonhallinta
- seksuaalisuus, seksuaaliterveys, seksuaalioikeudet
- mielenterveyttä suojaavat yksilölliset, yhteisölliset ja yhteiskunnalliset tekijät, stressi ja kriisit
- mielenterveyttä kuormittavina tekijöinä, keinoja kuormituksen hallintaan
- opiskeluhuvinvointi

ARVIOINTI

- Numeroarviointi.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2)

Terveystieteen liittyvän tiedon hankinta, arviointi ja tulkinta

- tieteellinen tieto ja arkitieto, ajattelun vinoumia, tutkimusprosessin vaiheet, tutkimustiedon
- luotettavuuden arviointi
- terveystieteen muotoja ja vaikutuskeinoja, terveystieteen merkityksen ja
- luotettavuuden arviointi

Ympäristön terveellisyys ja turvallisuus

- rakennetun ympäristön, luonnonympäristön ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja
- vaikutuksia terveyteen
- kestävä kehitys ja terveys
- ympäristöjen turvallisuus ja väkivallan ehkäisy
- työhyvinvointi

Mielihyvä ja riippuvuus

- riippuvuuteen vaikuttavat biologiset, psyykkiset ja sosiaaliset mekanismit
- keskeiset aine- ja toiminnalliset riippuvuudet, riippuvuuksien syitä ja ehkäisykeinoja,
- riippuvuuksien aiheuttamia haittoja

ARVIOINTI

- Numeroarviointi.

OPINTOJAKSO Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3)

Terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäisy eri aikakausina

- terveyskasityksiä ja sairauksien selitysmalleja
- keskeisiä väestöjen terveyteen vaikuttaneita yhteiskunnallisia, tieteeseen ja teknologiaan
- liittyviä tekijöitä

- tulevaisuuden terveystaasteita ja mahdollisuuksia

Sairaudet ja hoito

- epidemiologinen siirtymä, keskeiset tarttumattomat ja tartuntataudit
- sosiaali- ja terveystalvelujen järjestäminen, tuottaminen ja käyttäminen
- itsehoito ja omahoito

Eettiset kysymykset

- eettisen analysoinnin näkökulmia: hyveet, seuraukset, oikeudet, velvollisuudet, motiivit,
- arvot ja normit
- keskeisiä terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä
- kuten hedelmöityshoidot, abortti, elintapoihin liittyvä vapaus ja vastuu, seulonnat,
- geeniteknologia, eutanasia
- terveydenhuollon eettiset periaatteet, potilaan oikeudet, priorisointi
- terveys ja terveyden eriarvoisuus Suomessa ja globaalisti sekä niihin vaikuttaminen

ARVIOINTI

- Numeroarviointi.

PAIKALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Terveystiedon kertaus, 2 op (TE4L)

Opintojakson sisältö koostuu opintojaksojen TE1 terveys voimavarana, TE2 terveys ja ympäristö ja TE3 terveys ja yhteiskunta keskeisistä sisällöistä.

ARVIOINTI

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H=hylätty).

26. LIIKUNTA

PAKOLLISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Oppiva liikkuja, 2 op (LI1)

Opintojaksolla sovelletaan liikuntataitoja erilaisissa opetusryhmän yhteisissä liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia (kesä-, talvi-, luonto- ja vesiliikunta) sekä sisä- ja ulkoliikuntaa monipuolisesti toteuttaen.

Opintojakso sisältää opetusryhmän yhteistyötaitoja ja yhteishenkeä kehittäviä liikuntatehtäviä ja -leikkejä sekä pelejä.

ARVIOINTI

- Numeroarviointi.

OPINTOJAKSO Aktiivinen elämä, 2 op (LI2)

Opintojaksolla keskitytään fyysisten ominaisuuksien (voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus) itsearviointiin, ylläpitoon ja kehittämiseen monipuolisesti liikkuen. Yhteistyötaitoja sekä yhteishenkeä kehittäviä liikunnallisia pari- ja ryhmätehtäviä.

- Numeroarviointi.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3)

Opintojaksolla tutustutaan joihinkin uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin sekä ylläpidetään ja kehitetään liikuntataitoja ja fyysisiä ominaisuuksia monipuolisesti.

ARVIOINTI

- Numeroarviointi.

OPINTOJAKSO Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4)

Opintojaksolla toteutetaan yhdessä jokin projektiluontoinen kokonaisuus, kuten vanhojenpäivän tanssit, luontoliikunta tai muu vastaava.

ARVIOINTI

- Numeroarvionti.

OPINTOJAKSO Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5)

Opintojaksolla keskitytään virkistystä lisääviin liikuntamuotoihin, kehonhuoltoon ja rentoutumiseen.

ARVIOINTI

- Numeroarviointi.

PAIKALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Pallopelit, 2 op (LI6L)

Opintojakso koostuu erilaisista sisä- ja ulkopallopeleistä, joissa pyritään syventämään opiskelijoiden lajitekniikkaa ja -taktiikkaa sekä sääntötuntemusta.

ARVIOINTI

- Numeroarviointi.

OPINTOJAKSO Terveyttä liikkuen, 2 op (LI7L)

Opintojaksolla pyritään virkistäytymään muun koulunkäynnin ohessa sekä kehittämään fyysistä ja psyykkistä kuntoa mm. ylioppilaskirjoituksia silmälläpitäen. Opintojakson sisältö rakentuu yhdessä opiskelijoiden kanssa suunnitellen. Opintojakso on mahdollista valita 3. vuosikurssilla.

ARVIOINTI

- Numeroarviointi.

OPINTOJAKSO Uudet lajit, 2 op (LI8L)

Opintojakson tavoitteena on tutustuttaa opiskelijat uusiin, koululiikunnassa harvemmin toteutettaviin liikuntalajeihin sekä madaltaa kynnystä lähteä kokeilemaan lajia myöhemminkin.

Opintojakson sisältö luodaan yhdessä opetusryhmän kanssa, opiskelijoiden toiveiden mukaan. Lajeina voivat olla esim. ammunta, keilailu, uinti, melonta, jousiammunta, laskettelu, golf, jne.

Opintojakso aiheuttaa kustannuksia opiskelijalle ja se tarjotaan valittavaksi joka toinen vuosi.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H=hylätty).

OPINTOJAKSO Retkeily, 2 op (LI9L)

Opintojakson tavoitteena on antaa opiskelijoille sellaiset perustiedot ja -taidot luonnossa liikkumisesta, että hän pystyy itse turvallisesti retkeilemään kesällä tai talvella, päivällä tai yöllä.

Opintojakso sisältää vaeltamista, leiriytymistä, lupa-asioita, jokamiehen oikeuksia, tulien tekoa, muonitusta, varusteita, eksymisen ehkäisemistä, sään tulkintaa, eräensiapua, jne.

Opintojakso sisältää yöretken.

Opintojaksosta peritään maksu ja se tarjotaan valittavaksi joka toinen vuosi.

ARVIOINTI

- Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H=hylätty).

LUKIODIPLOMI

OPINTOJAKSO Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4)

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelijaantaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa pohtii monipuolisesti liikunnan merkitystä elämässään samalla kehittäen fyysistä toimintakykyään, liikunnallista erityisosaamistaan, harrastuneisuuttaan ja yhteistyökykyjään.

Sisällöt muodostuvat liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, erityisosaamisen, harrastuneisuuden ja yhteistyötaitojen sekä portfolion muodossa tehtävän itsearvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta.

27. LIIKUNTAVALMENNUS JA HYVINVOINTI

KOULUKOHTAISET SOVELTAVAT KURSSIT

OPINTOJAKSO Valmennus 1, 2 op (LIHYL1)

Opintojaksoon kuuluu 15 tuntia lähiopetuskertoja. Opintojaksolla opetellaan omaa harrastusta tukevia taitoja. Luentoja pidetään ravinnosta, omaa harjoittelua tukevasta lisä/kuntosaliharjoittelusta, urheilupsykologiasta, tämän lisäksi tutustutaan fysioterapiaan kuntouttavana ja ylläpitävänä apuna sekä palautumisen tärkeyteen. Luennoilla käy vierailijoita mahdollisuuksien mukaan. Opintojaksolla tehdään käytännön harjoituksia aihealueisiin liittyen.

Loppuopintojakso (23 h) koostuu käytännön harjoittelusta valmentajan kanssa yhteistyössä tai dokumentoidusta omatoimisesta harjoittelusta. Opiskelija pitää oppimispäiväkirjaa harjoituksistaan, keskittyen aihealueisiin yksi kerrallaan.

TAVOITTEET

- oppii ymmärtämään oikeanlaisen ravinnon merkityksen urheilussa
- oppii palautumisen tärkeydestä
- oppii täydentämään omaa lajiharjoitteluaan tarkoituksenmukaisesti muulla liikunnalla
- oppii ymmärtämään urheilun psykologista puolta
- oppii tunnistamaan kehon vikasignaaleja ja ennaltaehkäisemään/kuntouttamaan vammoja
- osaa soveltaa oppimaansa omassa harjoittelussaan

ARVIOINTI

- Suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

OPINTOJAKSO Valmennus 2, 2 op (LIHYL2)

Opintojakso valmennus 2 toteutetaan harrastusyhteistyönä. Toteutus koordinoidaan joko opiskelijan valmentajan kanssa tai itsenäisesti niin, että opiskelija dokumentoi omia harjoituksiaan, mikäli valmentajaa ei ole.

Opiskelija pitää oppimispäiväkirjaa Valmennus 1 oppimistaan asioista omiin harjoituksiinsa liittyen, loppua kohden opiskelija oppii käyttämään itselleen hyödyllisiä keinoja harrastuksensa tukena sekä ymmärtää myös harjoitustensa ulkopuolisen toiminnan merkityksen.

Koostuu 38 h dokumentoidusta säännöllisestä harjoittelusta sekä oppimispäiväkirjasta.

TAVOITTEET

- oppii soveltamaan opintojaksolla Valmennus 1 oppimaansa omassa harjoittelussaan sekä korjaamaan mahdollisia ongelmatilanteita
- oppii pohtimaan omaa harjoitteluaan kokonaisvaltaisesti ja raportoimaan siitä

ARVIOINTI

- Suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

28. MUSIIKKI

PAKOLLISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU1)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan
- uskaltaa käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita
- harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti
- ymmärtää ja osaa soveltaa teknologian käyttömahdollisuuksia musiikissa
- Numeroarviointi. **Jakson aikana jatkuva arviointi. Ei itsenäistä suoritusta.**

OPINTOJAKSO Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU2)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää osaamistaan itselleen mieluisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa
- kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan
- analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä
- heittäytyy rohkeasti tuottamaan musiikillisia ideoita.
- musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto
- suomalaiset ja opiskelijoiden omat musiikkikulttuurit

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi. Jatkuva arviointi jakson aikana. Ei itsenäistä suoritusta.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Genre - globaali uteliaisuus (MU3)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä kytköksiä
- suhtautuu uteliaasti ja perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

Numeroarviointi. Jakson aikana arvioidaan aktiivista osallistumista, asennetta ja musiikillisten taitojen kehittymistä jatkuvasti. Ei itsenäistä suoritusta.

OPINTOJAKSO Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää luovaa osaamistaan musiikillisessa tai taiteidenvälisessä prosessissa
- ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta
- syventää ymmärrystään musiikillisen vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen tavoista
- hahmottaa musiikin suhdetta muihin taiteenlajeihin ja mediaan.

Opintojakson arviointi:

- Numeroarviointi. **Ei itsenäistä suoritusta.**

PAIKALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Bändisoitto, 2 op (MU5L)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu monipuolisesti soittimiin

- kehittyä yhteismusisoinnissa omien taitojensa mukaan
- yhteismusisoinnin ilo
- opiskelija saa musiikillisia elämyksiä

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi.
- Ei itsenäistä suoritusta.
- Suoritusajankohta on vapaa.

OPINTOJAKSO Bändisoitto, 2 op (MU6L)

- Opintojakson tavoitteena on:
- tutustua monipuolisesti bändisoittimiin
- rohkaistua musisoimaan osana ryhmää
- osallistua aktiivisesti alusta asti ohjelmiston suunnitteluun ja toteutukseen
- saada positiivisia **kokemuksia musiikista yhteismusisoinnin avulla**

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi.
- Suoritusjärjestys vapaa.

OPINTOJAKSO Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD7)

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa
- osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoista

ARVIOINTI

- Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta.

OPINTOJMUSIIKKI JA LIIKE (MU7L)

Opintojakson tavoitteena on

- tutustua musiikin ja liikkeen avulla ilmaisun kehittämiseen
- lisätä opiskelijan hyvinvointia rentoutus-, lämmittely-, improvisaatioharjoitusten avulla
- opetella oman kehon liikekieltä ja ilmaisua musiikin avulla
- voidaan hyödyntää musiikkia eri musiikkikulttureista
- tehdään lämmittely-, ilmaisu- ja aistiharjoitteita teatteritaiteen saralta

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Aktiivinen osallistuminen tärkeää.
- Suoritusjärjestys vapaa.
- Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H=hylätty).

29. KUVATAIDE

PAKOLLISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä kuvia sekä jakaa ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- käyttää erilaisia kuvailmaisun välineitä, materiaaleja, teknologioita ja lähestymistapoja itsenäisesti sekä ryhmän jäsenenä
- soveltaa visuaalisen viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä sekä osallistumisessa ja vaikuttamisessa
- tutkii ja tulkitsee taidetta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista
- tutkii ja tulkitsee eri aikojen, kulttuurien ja yhteisöjen visuaalista kulttuuria
- tutkii ja tulkitsee kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä

- ymmärtää kuvakulttuurien merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- ymmärtää visuaalisen kulttuurin merkityksen kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjänä, kulttuuriperinnön uudistamisessa ja kestävän tulevaisuuden kannalta.

KESKEISET SISÄLLÖT

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

- opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana

Taiteen ja ympäristön kuvat

- kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja taiteessa, ympäristössä ja mediassa
- kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen
- erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista tutustuminen
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen
- kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa
- vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin

TYÖTAPA:

- Yksilö- ja parityöskentely

SUORITUS

- pakollinen
- Ennen KU2 kurssia
- ei itsenäistä suoritusta

ARVIOINTI

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2)

TAVOITTEET

- Moduulin tavoitteena on, että opiskelija
- havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä teoksia, tuotteita ja palveluita sekä digitaalisia, rakennettuja ja luonnon ympäristöjä
- perustelee ympäristöihin, tuotteisiin ja palveluihin liittyviä havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- tarkastelee ympäristön kuvien yhteyksiä omiin kuviinsa, taiteeseen ja kulttuuriperintöön
- soveltaa arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen prosesseja, teknologioita ja toimintatapoja kuvailmaisussaan itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä

- tutkii ja tulkitsee rakennettua ympäristöä, tuotteita ja palveluja yhteiskuntakehityksen,
- oikeuksien ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista
- kehittää osaamistaan ympäristön kuvien tekijänä, tulkitijana, arvottajana ja toimijana
- ymmärtää visuaalisuuden merkityksiä tuotteiden, palveluiden ja arkkitehtuurin kestävässä suunnittelussa, viestinnässä ja käyttämisessä
- ymmärtää kuvilla vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia omassa elämässään
- esteettisesti, eettisesti ja ekologisesti kestävän tulevaisuuden kannalta.

KESKEISET SISÄLLÖT

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Omat kuvat

- opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa ympäristön kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana

Ympäristön kuvat

- kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja ympäristössä, mediassa ja taiteessa
- arkkitehtuurin, muotoilun ja median käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen
- visuaalisen kulttuurin teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen
- ympäristön ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa
- vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Numeroarviointi
- Suoritus KU1:n jälkeen. Ei itsenäistä suoritusta

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää omakohtaista suhdettaan digitaaliseen kuvaan, mediaan, taiteeseen ja teknologiaan ajattelun ja ilmaisun taitojaan kehittämällä
- laajentaa median, taiteen, teknologian ja audiovisuaalisen kulttuurin tuntemustaan
- perehtymällä erilaisiin ilmaisu-, tuotanto- ja esitystapoihin
- tutkii mediakulttuuria tuottaessaan ja tulkitessaan teoksia, tuotteita ja palveluja
- hyödyntää mediateknologian keinoja, työtapoja ja prosesseja suunnittelussa,
- vuorovaikutuksessa ja osallistumisessa itsenäisesti sekä osana ryhmää
- tulkitsee tiedon tuottamisen tapoja yhdisteleviä visuaalisen kulttuurin tuotteita ja niihin
- sisältyviä intertekstuaalisia suhteita

- tulkitsee mediaesityksiä ja taidetta teoksen, tekijän, yleisön ja yhteiskunnan näkökulmista
- ottaa kuvillaan kantaa mediassa, kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin
- tutkii median ja taiteen kuvia identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestäväns tulevaisuuden näkökulmista.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kuva viestii ja vaikuttaa

Omat kuvat

- opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä mediakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa median kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana

Median kuvat

- kuvan tuottaminen, muokkaaminen ja esittäminen digitaalisesti ja muilla keinoilla
- median, viestinnän ja taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen
- mediaesitysten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen
- opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen
- opiskelijoiden toimijuus mediassa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa

SUORITUS

- suoritusjärjestys vapaa
- itsenäinen suoritus mahdollinen kuvataiteen opettajan ohjauksessa

ARVIOINTI

- numeroarviointi

OPINTOJAKSO Taiteen monet kuvat, 2 op (KU4)

Opintojakson moduulit

Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4), valinnainen

TAVOITTEET

Taiteen monet maailmat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutkii, tulkitsee ja arvottaa taiteen kuvien henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä
- syventää omakohtaista suhdettaan eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisuun
- syventää kuvailmaisun taitojaan omien tavoitteiden suuntaisesti itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä
- soveltaa kuvan tekemisessä nykytaiteelle ominaisia ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja

- tulkitsee taidetta teoksen, tekijän, vastaanottajan, taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista
- tutkii ilmaisussaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä
- ottaa kuvillaan kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin
- tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria identiteettien rakentamisen,
- kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

KESKEISET SISÄLLÖT

Omat kuvat

- opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä taiteen maailmat, joihin he osallistuvat
- omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun
- visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen
- työskentelyn lähtökohtana

Taiteen kuvat

- kuvan tekemisen, muokkaamisen ja esittämisen perinteiset ja uudet keinot
- taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen
- eri aikoina ja eri kulttuureissa tuotettu taide tutkimuksen kohteena
- teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta
- kulttuurista
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen
- opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden
- tutkiminen
- opiskelijoiden toimijuus kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa

SUORITUS

- suoritusjärjestys vapaa
- itsenäinen suoritus mahdollinen kuvataiteen opettajan ohjauksessa

ARVIOINTI

- numeroarviointi

PAIKALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Media ja nykytaide, 2 op (KU5L)

TAVOITTEET

- Kurssin tavoitteena on, että opiskelija syventää omakohtaista suhdettaan mediaan ja
- muuhun visuaaliseen kulttuuriin nykytaiteelle ominaisin keinoin.
- Taidetta ja mediatekniikkaa käytetään osallistumisen ja vaikuttamisen muotona.
- Kurssilla tarkastellaan median ja muun visuaalisen kulttuurin henkilökohtaisia ja
- yhteiskunnallisia merkityksiä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- Kurssilla toteutetaan monitaiteellisia teoksia, produktioita ja esityksiä erilaisiin ympäristöihin.
- Kurssilla hyödynnetään visuaalisuuden rinnalla myös muita tiedon tuottamisen tapoja.
- Kurssilla laajennetaan median, taiteen, teknologian ja audiovisuaalisen kulttuurin tuntemusta perehtymällä niiden erilaisiin ilmaisu-, tuotanto- ja esitystapoihin

SUORITUS

- suoritusjärjestys vapaa
- itsenäinen suoritus mahdollinen ohjauksen alla

ARVIOINTI

- Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H=hylätty).

OPINTOJAKSO Musavideo, 2 op (KuMu1L)**Oppiaineet**

- Kuvataide
- Musiikki

TAVOITTEET

- Opintojakson tavoitteena on luoda opiskelijoiden kanssa niin musiikin kuin kuvataiteen työtapoja hyödyntäen videoteos, jossa musiikilla on ratkaiseva osa. Teos voi olla joko musiikkivideo tai jokin poikkitaiteellinen teos.
- Opetellaan yhteistyötä taideaineiden välillä.
- Opiskelija oppii hyödyntämään omia vahvuuksiaan eri taidealoilla.
- Opiskeilja rohkaistuu kokeilemaan uusia monipuoleisia työtapoja eri taiteen lajien välillä. Opiskelija kehittää omaa luovuuttaan ja taiteellista ilmaisuaan

KESKEISET SISÄLLÖT

- Oma sävellystyö, sanoittamista, sovittamista, luova ilmaisu.
- Esittäminen ja esityksen taltiointi käyttäen elokuva- ja videotaiteen ilmaisukeinoja.
- Käsikirjoitus, kuvakäsikirjoitus, editointi, elokuvan rytmi.
- Projektin hallinta

ARVIOINTI

- Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H= hylätty).

OPINTOJAKSON VAPAA KUVAAUS

- Musavideo-opintojaksolla opiskelijat mahdollisesti säveltävät, sanoittavat ja sovittavat musiikkia oman taitotasonsa ja kiinnostuksensa pohjalta esityksen, josta tehdään musiikkivideo käytössä olevilla resursseilla.
- Suoritusajankohta vapaa, ei itsenäistä suoritusta

LUKIODIPLOMI

OPINTOJAKSO Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2)

TAVOITTEET

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan
- kuvataiteessa
- osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin osaamistaan tuottamalla, tulkitsemalla ja arvottamalla monipuolisesti kuvia
- osaa kertoa ja välittää lukiodiplomille asettamansa tavoitteet ja lähtökohdat
- osaa tuottaa taiteellisen ja visuaalisen kokonaisuuden, jonka sisällön tuottamisen ja esittämisen tavat tukevat toisiaan
- osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta
- osaa arvioida työskentelyprosessia ja teosta oman oppimisen näkökulmasta.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kuvataiteen lukiodiplomi

- perustuvat lukiodiplomille asetettuihin tavoitteisiin sekä valittuun tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan
- muodostuvat teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta kuvaavasta portfolioista.

SUORITUS

- Suoritus neljän (4) hyväksytysti suoritettun kuvataiteen kurssin jälkeen. Suoritus kuvataiteen opettajan valvonnan alaisena. Yksilösuoritus.

ARVIOINTI

- numeroarviointi

30. KOTITALOUS

PAIKALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Kotitalous 1, 2 op (KO1)

TAVOITTEET

- syventää perusopetuksen antamia valmiuksia, ymmärrystä ja taitoja kotitaloudesta ja arjen hallinnasta.

KESKEISET SISÄLLÖT

- ruoanvalmistus ja leivonta
- ruokakulttuurit Suomessa ja muualla
- ateriasuunnittelu
- kodinhoito ja kuluttajakasvatus
- kodinkoneiden tarkoituksenmukainen ja monipuolinen käyttö

ARVIOINTI

- käytännöntyöskentelyn arviointi, johon kuuluu:
- osallistuminen ja asenne
- ryhmätyöskentely
- taidot
- hyväksytty/hylätty

OPINTOJAKSO Kotitalous 2, 2 op (KO2)**TAVOITTEET**

- syventää perusopetuksen antamia valmiuksia, ymmärrystä ja taitoja kotitaloudesta ja arjen hallinnasta.

KESKEISET SISÄLLÖT

- ruoanvalmistus ja leivonta
- ruokakulttuurit Suomessa ja muualla
- ateriasuunnittelu
- kodinhoito ja kuluttajakasvatus
- kodinkoneiden tarkoituksenmukainen ja monipuolinen käyttö

ARVIOINTI

- käytännöntyöskentelyn arviointi, johon kuuluu:
- osallistuminen ja asenne
- ryhmätyöskentely
- taidot
- hyväksytty/hylätty

LUKIODIPLOMI**OPINTOJAKSO Kotitalouden diplomi, 2 op (KO3)**

Kotitalouden lukiodiplomin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kotitaloudessa. Kotitalouden lukiodiplomi suoritetaan ohjatusti ja itsenäisesti kotitalouden taidon pitkäaikaisena näyttönä kotitalouden lukiodiplomikurssilla.

Kotitalouden lukiodiplomissa opiskelija

- osoittaa yhteisöllistä tiedon rakentamista, työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa ja osaamista jakaen
- tutkii ja ilmaisee kotitalouden toimintaympäristöä tiedonalalle ominaisilla tavoilla
- soveltaa lukioaikana karttunutta osaamista ja omaehtoista harrastuneisuutta
- valitsee tarkoituksenmukaisia opiskelu ympäristöjä, työtapoja ja ilmaisun keinoja
- arvioi asetettujen tavoitteiden saavuttamista, työskentelyä, lopputulosta ja kokonaisuutta.

Kotitalouden lukiodiplomi

Kotitalouden lukiodiplomi on arjen hallinnan ja kestävän elämäntavan edellyttämien tietojen, taitojen, asenteiden ja toimintavalmiuksien innovatiivista tarkastelua ja ilmaisua. Lukiodiplomisuorituksessa opiskelija soveltaa kotitalouden laaja-alaista osaamistaan eheyttävästi kotitalouden lukiodiplomiteemaan. Opiskelijaa kannustetaan tutkivaan ja soveltavaan otteeseen arjen ilmiöiden selvittämisessä. Työskentelyssä korostuvat oman toiminnan arviointi ja argumentointitaidot. Opiskelija kehittää valmiuksiaan kotitalouden tehtävien suunnittelussa, toteuttamisessa sekä osaamisen esittämisessä kotitalouden lukiodiplomiopintojaksolla. Opiskelija oppii myös arvioimaan kriittisesti omaa kotitalouden opiskeluaan ja sen tuloksia.

Lukiodiplomi muodostuu opiskelijan valitseman teeman ja tehtäväidean mukaisesta lukiodiplomityöstä suunnittelu- ja toteutusprosesseineen, portfolioista ja esseestä. Portfoliotyöskentely tukee lukiodiplomityön suunnittelua, toteutusta ja arviointia. Opiskelija laatii lukiodiplomikurssin alussa toimintasuunnitelman, jonka hän esittää lukiodiplomikurssin alussa sitä ohjaavalle opettajalle. Toimintasuunnitelma koostuu lukiodiplomin teeman, siitä johdetun aiheen, lähtökohtien, tavoitteiden ja ajankäytön kuvauksesta. Opiskelija voi liittää toimintasuunnitelmaan tarkastelua siitä, miten valitut työtavat ja toimintaympäristö liittyvät lähestymistavaltaan kotitalouteen.

Opiskelija valitsee yhden lukiodiplomiteeman, jonka aihepiiristä hän suorittaa kotitalouden lukiodiplomityön suunnittelu- ja toteutusprosessina. Kotitalouden pysyviä lukiodiplomiteemoja on kolme. Opiskelijan tehtävä voi perustua myös vuosittain vaihtuvaan lukiodiplomien yhteiseen teemaan.

1. a. Suomalaisen ruoka- ja tapakulttuurin parissa tai
1. b. Kulinaristi monikulttuurisessa maailmassa
2. Valinnan vapaus, vastuun vaikeus - kestävän arjen taidot
3. Omaan kotiin asumaan - elämisen taidot puntarissa
4. Vuosittain vaihtuva ja Opetushallituksen verkkosivuilla julkaistava lukiodiplomien yhteinen teema

Kotitalouden lukiodiplomin annetuista teemoista opiskelija valitsee aiheen, nimeää, ideoi ja suunnittelee lukiodiplomityön. Opiskelija päättää kotitalouden lukiodiplomin toteutustavasta yhteistyössä opettajan kanssa. Opiskelijan lukiodiplomi voi olla myös osa laajempaa ryhmätyönä toteutettavaa produktiota.

31. TEKSTIILITYÖ

PAIKALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Juhla-asun valmistus, 2 op (TSL1)

Tavoitteet

- Syventää peruskoulun käsityön tekstiilityön opintoja

KESKEISET SISÄLLÖT

- Oman käsityöprojekti.
- Suunnitellaan ja valmistetaan vaate tai sen osa esim. juhlavaate tai asu penkkareihin.

- Tutustutaan omaan projektiin sopiviin materiaaleihin ja juhlaperinteeseen.

SUORITUS

- Työskentely
- Työskentelyn dokumentointi
- Valmis tuote

ARVIOINTI

- Suoritusmerkintä
- Osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen.

32. TEKNINEN TYÖ

PAIKALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Automaatio ja robotiikka, 2 op (TNL1)

Kurssilla pohditaan ja etsitään vastausta siihen, mitä automaatio ja robotiikka ovat? Mikä on niiden tarkoitus ja mitä niillä yritystoiminnassa haetaan? Tehdään vierailuja lähiseudun automaatiota hyödyntäviin yrityksiin. Tutustutaan ohjelmoitaviin elektroniikkapiireihin sekä suunnitellaan ja toteutetaan pienimuotoisia automaatiosovelluksia niiden avulla. Opiskelija dokumentoi raportiksi kaiken kurssin aikana tuottamansa. Opintojakso voidaan myös totetuttaa perinteisempiä käsityön sisältöjä tuottaen.

ARVIOINTI

- hyväksytty/hylätty.

33. OPINTO-OHJAUS

PAKOLLISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Ihminen oppijana ja toimijana, 4 op (PSOP1)

Opintojakso muodostuu pakollisista psykologian Toimiva ja oppiva ihminen 2 op (PS1) moduulista ja opinto-ohjauksen Minä opiskelijana 2 op (OP1) moduuleista. Moduulin PS1 esittely oppaassa on psykologian kohdalla.

Minä opiskelijana, 2 op (OP1)

KESKEISET SISÄLLÖT

- henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja
- urasuunnitelma
- itsetuntemus ja omat vahvuudet sekä oman osaamisen monipuolinen tunnistaminen,
- kehittäminen ja dokumentointi
- toimijuus, arjen- ja elämänhallintataidot, minäpystyvyys sekä toimintakyky
- hyvinvointi, opiskelukyky, tasapainoinen elämä

- opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen
- jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, digitaaliset
- ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät
- työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen
- lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- **Moduuli OP1** suoritusmerkintä (S=suoritettu, H=hylätty) ja moduuli PS1 numeroarviointi.

OPINTOJAKSO Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2)

KESKEISET SISÄLLÖT

- henkilökohtaisen opinto-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen
- jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen Suomessa ja ulkomailla
- työelämätietous ja -taidot, yrittäjäyys muuttuvassa ja monimuotoisessa maailmassa
- työelämään sekä jatko-opintoihin tutustuminen ja kokemusten hankkiminen
- oman talouden hallinta, opintotuki ja asuminen
- oman hyvinvoinnin edistäminen
- tulevaisuuden ennakkointiosaaminen sekä kyky tunnistaa oppimistarpeensa suhteessa
- tulevaisuuden osaamistarpeisiin
- lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H=hylätty).

PAIKALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Tutorina toimiminen, 2 op (OP3L)

KESKEISET SISÄLLÖT

- Osallistuminen tutorkoulutukseen ja tutortoiminnan suunnitteluun
- Lukion aloittavien opiskelijoiden perehdyttäminen ja ohjaaminen lukion käytäntöihin
- Osallistuminen uusien opiskelijoiden ryhmäyttämisen suunnitteluun ja toteutukseen
- lukion ja lukio-opiskelun esittelyä erilaisissa tilanteissa koulupäivien aikana ja niiden-ulkopuolella
- Erilaisia muita opettajien määrittelemiä tehtäviä
- Oman toiminnan kirjaamista ja arviointia

Tutor-toiminnan opintojakso suoritetaan osallistumalla aktiivisesti tutor-toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja käytännön toteutukseen. Opintojaksolle osallistujat valitaan hakemusten perusteella 1. vuosikurssin keväällä. Valittavien tutoreiden määrästä ja valinnasta päättää opettajakunta opinto-ohjaajan esityksestä. Tutortoimintaan kuuluu osallistuminen tutor-koulutukseen, lukion aloittavien opiskelijoiden perehdyttämistä, avustamista ja ryhmäyttämistä, lukion ja opiskelun esittelyä erilaisissa tilaisuuksissa koulupäivien aikana ja sen ulkopuolella sekä muita opettajien määrittelemiä tehtäviä sekä oman työskentelyn ja

toiminnan kirjaamista ja arviointia. Opintojakson hyväksytty suoritus edellyttää aktiivista ja oma-aloitteista toimintaa tutor-toiminnassa.

OPINTOJAKSON ARVIOINTI

- Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H=hylätty).

34. ILMAILU

PAIKALLISET VALINNAISET OPINNOT

Ilmailun opintojaksot suoritetaan Suomen urheiluilmaluopiston järjestäminä verkkokursseina.

OPINTOJAKSO Ultrakevyt- ja moottoripurjelennon verkkoteoriakurssi (ILML1) 4 op

Kurssilla opiskellaan pääsääntöisesti verkkoalustan oppimisympäristössä, mutta yhteen lähijaksoon opiskelijan tulee varautua. Kurssilla suoritetaan harjoitustehtäviä verkko-alustalla. Tällä kurssilla suoritetaan myös rajoitetun radiopuhelimenhoitajan kelpuutukseen liittyvät opinnot. Opiskelijalla tulee olla mahdollisuus tietokonelaitteiston ja internet-yhteyden käyttöön koko koulutusjakson ajan sekä sähköpostiosoite. Teoriakurssin suorituksen jälkeen oppilas saa todistuksen. Todistus on voimassa 2 vuotta. Ultrakevytlennon verkkoteoriat suoritettuasi voit hakeutua mihin tahansa suomalaiseen ultrakevyt-lentokerhoon lentämään lentokurssia. Voit myös suorittaa kurssin menemättä lento-osalle. Teoriakurssilta saat paljon oppia lentämisestä sekä siihen liittyvistä asioista ja saat erityispotkua esim. virtuaalilentämiseen.

OPINTOJAKSO Purjelennon verkkoteoriakurssi (ILML2) 4 op

Kurssi pitää sisällään opiskelujakson Internetissä, lähijakson (la-su) sekä teoriakokeet. Loppukokeet suoritetaan pääsääntöisesti lähijakson aikana. Kurssin voit aloittaa vaikka heti. Verkko-opiskelun suositeltu kesto 2,5 kk. Kurssilla suoritetaan lukemisen lisäksi mm. harjoitustehtäviä ja -kokeita verkko-alustalla. Kurssilla suoritetaan myös rajoitetun radiopuhelimenhoitajan kelpuutukseen liittyvät opinnot. Hyväksytysti suoritettut radiopuhelinopinnot mahdollistavat suomenkielisen käyttäjän luvan hakemista Traficomilta. Huom! Myönnetty (TraFicom) radiopuhelimenhoitajan kelpuutus on pysyvästi voimassa. Opiskelijalla tulee olla mahdollisuus tietokonelaitteiston ja internet-yhteyden käyttöön koko koulutusjakson ajan sekä sähköpostiosoite. Teoriakurssin suorituksen jälkeen oppilas saa todistuksen. Todistus on voimassa 2 vuotta. Purjelennon verkkoteoriat suoritettuasi voit hakeutua mihin tahansa suomalaiseen purjelentokerhoon lentämään purjelentokurssia. Voit myös suorittaa kurssin menemättä lento-osalle. Teoriakurssilta saat paljon oppia lentämisestä sekä siihen liittyvistä asioista ja saat erityispotkua esim. virtuaalilentämiseen!

35. TEMAATTISEN OPINNOT

PAIKALLISET VALINNAISET OPINNOT

OPINTOJAKSO Opiskelun digitaidot, 2 op (T01L)

TAVOITTEET

- Lukio-opinnoissa käytettävän tietokoneen peruskäyttötaidon saavuttaminen
- Lukio-opinnoissa tarvittavien ohjelmistojen keskeisten ominaisuuksien hallinta
- Lukion koeympäristöjen käyttötaidon saavuttaminen

Keskeiset sisällöt

- Omassa käytössä olevan tietokoneen ominaisuuksiin tutustuminen
- Lukion opiskeluympäristöt sekä opiskelussa tarvittavien sovellusten asentaminen ja niiden peruskäyttö
- Liittyminen omalla tietokoneella lukion koeympäristöön ja harjoittelu koeympäristössä

ARVIOINTI

Suoritusmerkintä (S=suoritettu, H=hylätty).

OPINTOJAKSO Lukion toiminta tiimeissä 1, 1 op (T02)

TAVOITTEET

- opiskelija oppii toimimaan aktiivisena tiimin jäsenenä ja kantamaan vastuuta tiimin toiminnasta
- opiskelija oppii kokouskäytäntöjä ja johdetun organisaation demokraattista toimintaa
- opiskelija oppii neuvottelutaitoja, yhteistyötaitoja ja esiintymistä
- opiskelija oppii tapahtumien suunnittelua ja järjestämistä
- Keskeiset sisällöt
- Lukion toimintakulttuuriin liittyy erilaisten tiimien toiminta. Opiskelijat ovat näissä tiimeissä
- toimivia jäseniä. Näitä tiimejä ovat esimerkiksi Digi- ja sometiimi, Hyvinvointitiimi, Kahvi- ja retkitiimi, Juhlitiimi, Liikuntatiimi, Markkinointi ja tutortiimi, Eko- ja monialaiset
- oppimiskokonaisuudet tiimi. Tiimit vaihtelevat lukuvuosittain tarpeen ja opiskelijoiden toiveiden mukaan.

ARVIOINTI

Suoritusmerkintä (S=suoritettu, H=hylätty).

OPINTOJAKSO Lukion toiminta tiimeissä 2, 1 op (T03)

TAVOITTEET

- opiskelija oppii toimimaan aktiivisena tiimin jäsenenä ja kantamaan vastuuta tiimin

- toiminnasta
- opiskelija oppii kokouskäytäntöjä ja johdetun organisaation demokraattista toimintaa
- opiskelija oppii neuvottelutaitoja, yhteistyötaitoja ja esiintymistä
- opiskelija oppii tapahtumien suunnittelua ja järjestämistä
- Keskeiset sisällöt
- Lukion toimintakulttuuriin liittyy erilaisten tiimien toiminta. Opiskelijat ovat näissä tiimeissä
- toimivia jäseniä. Näitä tiimejä ovat esimerkiksi Digi- ja sometiimi, Hyvinvointitiimi,
- Kahvi- ja retkitiimi, Juhlatiimi, Liikuntatiimi, Markkinointi ja tutortiimi, Eko- ja monialaiset
- oppimiskokonaisuudet tiimi. Tiimit vaihtelevat lukuvuosittain tarpeen ja opiskelijoiden
- toiveiden mukaan.

ARVIOINTI

Suoritusmerkintä (S=suoritettu, H=hylätty).

36. PROJEKTIOPINNOT (PROJL)

PAIKALLISET VALINNAISET OPINNOT

Projektiopinnot mahdollistavat aktiivisen lukio-opintojen ulkopuolisen toiminnan hyödyntämisen osaksi lukio-opintoja. Projektiopinnot voivat olla harrastus-, yhdistys-, järjestö- tai muussa vastaavassa aktiivisesta osallistumisesta tahon toimintaan. Opintoihin voidaan hyväksyä myös lukiokurssien ulkopuolista opiskelua tai toimintaa (esim. lukion muu toiminta). Opintojen sisältö ja suoritustavat sovitaan rehtorin ja opintoja lukiossa valvovan opettajan kanssa. 19 tuntia aktiivista työskentelyä vastaa yhtä opintopistettä lukio-opinnoissa. Päätöksen projektiopintojen hyväksi lukemisesta tekee rehtori.

Projektiopintoja on mahdollista sisällyttää lukio-opintoihin enintään neljä yhden opintopisteen opintojaksoa: (PROJ1L 1 op), (PROJ2L 1 op), (PROJ3L 1 op), (PROJ4L 1 op).

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S= suoritettu, H = hylätty)

37. KORKEAKOULUOPINNOT

PAIKALLISET VALINNAISET OPINNOT

Korkeakouluopintojen tehtävänä on mahdollistaa korkeakouluopintojen suorittaminen osana lukio-opintoja. Opiskelija suorittaa valitsemiaan korkeakouluopintoja valitsemassaan korkeakoulussa. Korkeakouluopintojen soveltuvuudesta lukio-opinnoiksi, mahdollisista kustannuksista ja niiden jakautumisesta opiskelijan ja lukion kesken, suorittamisesta ja suoritustavasta sovitaan ennen opintojen aloittamista rehtorin ja opinto-ohjaajan tai aineenopettajan kanssa. Korkeakouluopintojen maksullisuudesta opiskelijalle päätettäessä on huomioitava, että lukiolain mukaan osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. Lisäksi on huomioitava,

että lukiolaissa tarkoitettuun koulutukseen kuuluva opetus ja ohjaus ovat opiskelijalle maksuttomia.

ARVIOINTI

Suoritusmerkintä S. Lukion rehtori päättää korkeakouluopintojen hyväksi lukemisesta ja opintojen laajuuden määrittelystä. Lähtökohtaisesti korkeakoulun opintopiste vastaa yhtä lukion opintopistettä.

Korkeakouluopintoja on mahdollista sisällyttää lukio-opintoihin enintään kymmenen yhden opintopisteen opintojaksoa: (KORKL1 1 op), (KORKL2 1 op), (KORKL3 1 op), (KORKL4 1 op), (KORKL5 1 op), (KORKL6 1 op), (KORKL7 1 op), (KORKL8 1 op), (KORKL9 1 op) ja (KORKL10 1 op).